

**M A S A R Y K O V A
U N I V E R Z I T A**

PRÁVNICKÁ FAKULTA

**Odpovědnost
sportovce za
způsobenou újmu**

Diplomová práce

TEREZA POLACHOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Luboš Brim

Katedra občanského práva
Obor Právo

Brno 2022

MUNI
LAW

Bibliografický záznam

Autor:	Tereza Polachová Právnická fakulta Masarykova univerzita Katedra občanského práva
Název práce:	Odpovědnost sportovce za způsobenou újmu
Studijní program:	Právo a právní věda
Studijní obor:	Právo
Vedoucí práce:	Mgr. Bc. Luboš Brim
Rok:	2022
Počet stran:	58
Klíčová slova:	civilní právo, odpovědnost sportovce, sportovní právo, sportovní úraz, náhrada újmy, sportovní pravidla

Bibliographic record

Author: Tereza Polachová
Faculty of Law
Masaryk University
Department of Civil Law

Title of Thesis: Liability of Athletes for Caused Harm

Degree Programme: Law and Legal Science

Field of Study: Law

Supervisor: Mgr. Bc. Luboš Brim

Year: 2022

Number of Pages: 58

Keywords: civil law, liability of athletes, sports law, sports injury, damages, sports rules

Anotace

Práce se zaměřuje na problematiku civilní odpovědnosti sportovců za újmu způsobenou při samotném výkonu sportovní činnosti (typicky za sportovní úraz). Práce hodnotí přístup české doktríny a judikatury a zmiňuje typy civilní odpovědnosti, které se mohou sportovce týkat. Následně rozebírá jednotlivé předpoklady deliktní odpovědnosti vzhledem k újmě způsobené sportovní činností a vymezuje jejich význam pro vznik povinnosti k náhradě této újmy. Zaměřuje se zejména na význam sportovních pravidel vzhledem k určení protiprávnosti jednání, jakožto klíčového kritéria.

Abstract

This thesis is dealing with the issue of civil liability of athletes for harm caused during the sports activities (typically for sport injuries). It evaluates the approach of the Czech doctrine and case law and mentions the types of liability that may affect the athletes. Then, it analyses the individual assumptions of tort liability regarding harm caused by sport activities and determines their significance for the emergence of an obligation to compensation. The thesis is particularly focused on the importance of the sport rules regarding identification of unlawful behaviour as a key factor.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci a téma **Odpovědnost sportovce za způsobenou újmu** zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Brně 19. března 2022

.....
Tereza Polachová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce, Mgr. Bc. Lubošovi Brimovi, za vstřícný přístup při konzultacích, za užitečné a věcné připomínky, jakož i za pohotové reakce a komunikaci.

Velké díky patří také mé rodině za trpělivost a pochopení během celého studia a všem, kdo mi po čas něj pomáhali a podporovali mě.

Obsah

Seznam pojmů a zkratk	13
1 Úvod	15
2 Sport a právo	17
2.1 Sportovní normy a jejich význam.....	18
3 Typy odpovědnosti sportovce	23
3.1 Disciplinární odpovědnost.....	24
3.2 Soukromoprávní odpovědnost.....	25
4 Předpoklady odpovědnosti	30
4.1 Jednání škůdce.....	30
4.2 Škoda	30
4.3 Příčinná souvislost.....	32
4.4 Zavinění.....	32
4.5 Zásah do absolutního práva.....	35
4.6 Protiprávnost jako rozhodující kritérium.....	35
5 Teorie vymezení protiprávního jednání	37
5.1 Teorie dodržení sportovního pravidla jako základ české judikatorní koncepce	37
5.2 Teorie bagatelního porušení sportovních pravidel.....	39
5.3 Aplikace na amatérské sportovce	45
6 Aktivní a pasivní legitimace	48
7 Závěr	52
Použité zdroje	56

Seznam pojmů a zkratek

ČR	- Česká republika
EU	- Evropská unie
Ústava	- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky
LZPS	- Listina základních práv a svobod ČR
NOZ	- Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ 1964	- Zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník
Zákoník práce	- Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
SDEU	- Soudní dvůr Evropské unie
LAG	- Německý Zemský pracovní soud
OLG	- Německý Vrchní zemský soud
BGH	- Německý Spolkový soudní dvůr
FIFA	- Mezinárodní federace fotbalových asociací
UEFA	- Unie evropských fotbalových asociací
FAČR	- Fotbalová asociace České republiky
NHL	- Americká Národní hokejová liga
VAR	- Videoasistent rozhodčího

1 Úvod

Sport jako celosvětový fenomén má nezpochybnitelný společenský význam a jeho jednotlivé aspekty zasahují téměř do všech oblastí lidského života. Rozvoj sportu, jeho profesionalizace, zvýšený divácký zájem a stále větší komercializace s sebou nesou také určité problémy, na které bylo právo nuceno reagovat. Jedná se zejména o rostoucí násilí mezi diváky i na hřišti, úplatkářství, ovlivňování zápasů, ale i problematiku postavení sportovce z hlediska pracovního práva, otázku vysílacích práv, doping, či právě odpovědnostní vztahy sportovců.

S regulací některých problémů se český právní řád a právo obecně vypořádalo velice dobře. Můžeme tak dnes vidět rozsáhlou úpravu a judikaturu týkající se sázek a úplatkářství, kde jsou rozkrývány a trestány kauzy ovlivňování zápasů napříč sporty, výkonnostními úrovněmi i státy.¹ Na poli vysílacích práv funguje dobrá praxe založená na standardizovaných smlouvách mezi televizemi a organizátory sportovních akcí. Divácké násilí se promítlo i do znění trestních předpisů a může být šetřeno jako trestný čin (typicky výtržnictví), popř. uložen trest zákazu vstupu na sportovní akce, došlo-li ke spáchání úmyslného trestného činu v souvislosti s návštěvou takové akce.²

Některé otázky, které sportovní prostředí a jeho fungování nastolují, ovšem zůstávají zejména českým právem nezodpovězeny. Jednou z takových je právě odpovědnost sportovců za způsobenou újmu.

Na sportovišti dochází ke zranění hráčů zcela běžně. Sportovní úrazy tvoří až 10 % úrazů vůbec³ a můžeme je vídat napříč sportovními odvětvími⁴ i napříč výkonnostními kategoriemi. Úraz způsobený při sportovní činnosti pak může mít fatální následky nejen co se týká sportovní kariéry profesionálních sportovců, nýbrž i možnosti kvalitního života či výkonu civilního povolání v případě sportovců amatérských.

---

¹ Judikaturu ke korupci ve sportu viz v Kubíček, J. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sportovních studií, 2012, s. 188 a násl.

² Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce může soud uložit pachateli na základě § 76 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, až na deset let.

³ Zeilner, F. *Sport und Recht*. Frankfurt am Main: Lang, 2003, s. 30.

⁴ Tj. nejen ve sportech bojových, kde je fyzické přemožení protivníka smyslem a podstatou utkání, ale i ve sportech, které se jako kontaktní na první pohled zdát nemusí, jako např. fotbal, lyžování, tenis či golf.

Právě při řešení následků a vzniklé újmy přichází na řadu otázka odpovědnosti za dané zranění. Ne vždy si totiž sportovec ono zranění způsobí sám, např. svojí nešikovností, nýbrž je při hře zraněn jiným hráčem (typicky soupeřem), který mohl i nemusel při zranění porušit pravidla dané sportovní disciplíny. Základem pro řešení takovýchto situací je pak odpověď na otázku, za jakých podmínek bude sportovec odpovídat za jím způsobenou újmu při výkonu sportovní činnosti.

Ačkoliv se jedná o otázku do praxe velmi významnou, českým právem zůstává v podstatě nepovšimnuta. Zatímco v ostatních evropských zemích s kontinentálním právním systémem, ze kterých si Česká republika často bere při tvorbě své právní úpravy příklad,⁵ je rozvinuta poměrně propracovaná doktrína i judikatura, v českém (a slovenském) právním prostředí můžeme soudní rozhodnutí zabývající se touto otázkou počítat v jednotkách případů. Teorie i právní úprava jako základ je pro soudní rozhodování v českém právu nedostatečná. Můžeme najít několik autorů, kteří se u nás touto tematikou zabývají a snaží se jí dostat do širšího povědomí,⁶ nicméně jimi vytvářená nauka a závěry jsou mnohdy stále vzdáleny od světových a evropských trendů, popřípadě myšlenky a závěry těchto zahraničních koncepcí aplikují nesprávně.⁷

Cílem této práce je tak poskytnout ucelený pohled na problematiku odpovědnosti sportovce a jeho povinnosti k náhradě újmy vzniklé při výkonu sportovní činnosti a otázky s ní spojené, který bude reflektovat evropský vývoj této oblasti jakož i možnost aplikace v mezích účinné české právní úpravy.

---

⁵ Zejména Německo a Rakousko.

⁶ Např. Králík, Kubíček, Sup, Lisse, a další.

⁷ Např. aplikace teorie bagatelního porušení sportovního pravidla, kterou Sup ve své práci pojí pouze s bagatelním poškozením zájmů. Viz Sup, M. *Odpovědnost za škodu způsobenou sportovní činností*. 2009, disertační práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, s. 154-155.

2 Sport a právo

Než se dostaneme ke stanovení podmínek, za kterých lze aplikovat odpovědnost sportovce za způsobený úraz či jinou újmu, je třeba vymezit vztah sportu a práva obecně a vzájemný vztah jejich norem. Pohledy na aplikaci právní úpravy na sportovní prostředí a dění na hřišti se u mnohých autorů značně liší. Názory a teorie se pohybují v rozmezí od plné intervence práva do sportu, kde je právo chápáno jako imanentní nástroj pro sportovní vztahy, až po úplnou autonomii sportu. Edward Grayson, uznávaný jako praotec britského sportovního práva, opakovaně prohlašoval, že „role práva na hřišti i mimo něj je pro budoucnost sportu ve společnosti klíčová“.⁸ Grayson byl zastáncem rozsáhlé intervence práva do sportu, když zároveň tvrdil, že „stejně jak ve společnosti bez práva vládne anarchie, tak bez role práva ve sportu panuje chaos.“⁹ Teorie autonomie sportu naproti tomu zastává názor, že sport je říší oddělenou od práva, kde společenské vztahy nepodléhají nutnosti rekonstrukce na vztahy právní a právo by mělo končit tzv. před branami sportovních stadiónů.¹⁰ Ken Foster dokonce ve své starší tvorbě přichází s krajní koncepcí autonomie sportu předpokládající antagonistický vztah mezi normami regulujícími sport a normami právními a neexistenci žádných pojítek mezi těmito dvěma systémy.¹¹

Pokud vezmeme v potaz charakter sportovního zápolení a fakt, že cílem některých sportovních her je přemoci soupeře silou, či ho zranit, je jasné, že plná aplikace právních pravidel na dění na hřišti není ideálním řešením. Ve svém důsledku by totiž vedla k přehnané opatrnosti hráčů, bojících se případné právní sankce, a potlačení charakteru daných sportů a atraktivnosti hry. Ze sportovních utkání by se vytratila touha po vítězství a byla by nahrazena snahou o vyhnutí se porušení pravidel a z toho vyplývající sankci. Na druhou stranu poskytnutí plné právní autonomie sportu by mohlo vést ke zvýšenému násilí a brutalitě mezi sportovci.

---

⁸ Grayson, E. The Historical Development of Sports and Law. *Sport and the Law Journal*. 2011, č. 19, s. 66.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Králík, M. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016, s. 289-290.

¹¹ Fosterova koncepce více rozebrána a podrobena kritice v: Králík. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*, s. 289-290.

Sport by mohl být začít chápán a využíván jako prostor „bezpráví“, kde by bylo možné druhému beztrestně uškodit. Je třeba tak najít ideální hranici aplikace právní úpravy na sportovní prostředí někde mezi těmito extrémy. Sport nesmí být prostorem bezpráví, přehnaná intervence však povede k degradaci smyslu sportu. Právo by tak mělo tvořit pomyslné mantinely, ve kterých bude sport fungovat, přičemž by však mělo vždy brát v potaz charakter sportu a podle toho tyto mantinely stanovit.

Pokud jde o civilněprávní odpovědnost sportovce za způsobenou újmu, bylo by proti smyslu sportu dovozovat např. odpovědnost boxera za to, že při soutěžním zápase o titul mistra světa svému soupeři zlomil žebra, jelikož je to nedílnou součástí daného sportu a svým způsobem legitimní prostředek k dosažení výhry v zápase. Na druhou stranu nemůžeme sportovci v tomto smyslu poskytnout úplnou a bezbřehou ochranu.

Důležitou roli ve stanovení hranic intervence práva do sportu hrají sportovní pravidla. Ta totiž stanovují, co je v dané hře povolené a co nikoliv, a mohla by tak tvořit ony mantinely práva ve sportu. Problémem však je, že sportovní pravidla vytvářená sportovními organizacemi jsou nepravdního charakteru a nepodléhají přímé státní kontrole, navíc ne vždy bývají sepsána odborníky z právní oblasti. Nicméně i tak by se měla pohybovat v mezích obecného právního rámce.¹²

Ostatně, jak bylo nastíněno výše, pokud by mohlo pouze na základě pravidel vydaných sportovní organizací docházet k beztrestnému ubližování na zdraví a následné nemožnosti takovéto společensky neadekvátní chování z důvodu výlučné rozhodovací pravomoci sportovní organizace postihovat, jednalo by se o situaci zcela absurdní a nepřijatelnou.

2.1 Sportovní normy a jejich význam

Sportovní normy můžeme stejně jako normy právní rozdělit na psané a nepsané. Psanými sportovními normami jsou typicky různé řady a pravidla, která vydávají sportovní organizace na různých úrovních. Tyto normy pak mohou upravovat jednak samotné dění na hřišti, jednak strukturu a organizaci daného odvětví. Nepsané sportovní normy

---

¹² Kubíček. *Sport a právo*, s. 195.

naproti tomu můžeme vnímat jako sportovní obyčeje a zvyklosti, či konkludentní multilaterální ujednání participujících sportovců.¹³

2.1.1 Nepsané sportovní normy

Sportovní obyčeje do jisté míry slouží jako korektiv sportovních norem psaných. Vzhledem ke konkrétní kategorii a úrovni daného utkání doplňují a modifikují psaná sportovní pravidla a jejich porušení je, stejně jako porušení psaných sportovních norem, zpravidla sankcionováno sportovními orgány.¹⁴ Tato vlastnost modifikace pravidel vzhledem ke konkrétní hře pak může mít vliv při posuzování odpovědnostních vztahů, jelikož právě z obyčejů můžeme dovozovat očekávatelnou a akceptovatelnou míru opatrnosti ze strany sportovce.¹⁵

Nepsané sportovní normy ve formě ujednání participujících sportovců jsou základem prakticky všech sportovních utkání amatérských sportovců.¹⁶ Pod výkonem amatérské sportovní činnosti si můžeme představit například hokejovou hru kamarádů na zamrzlém rybníku, která není nikým oficiálně organizována, nepodléhá jurisdikci orgánů žádného sportovního svazu a pravidla hry si určili sami hráči.

V tomto případě se pak nabízí úvaha nad dovozením smluvní odpovědnosti v případě újmy plynoucí z faulu, když na smluvená pravidla hry mezi účastníky budeme nahlížet jako na smluvní ujednání. Převládá ovšem názor, že i tyto situace jsou pokryty odpovědností delikt ní, jelikož ujednání mezi účastníky této volnočasové aktivity (byť na ně může být pohlíženo jako na smluvní) je spíše stanovením standardu požadované péče a konkretizací prevenční povinnosti stanovené zákonem.¹⁷ Problematická v tomto ohledu může být naopak shoda všech hráčů na znění pravidel a její případné prokázání v soudním sporu (ostatně jako v případě každého nepsaného smluvního ujednání).

---

¹³ Sup, M. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. In: Kuklík, J.(eds.) *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 45 a násl.

¹⁴ Takovýmto obyčejem může být např. zakopnutí míče do zámezí v případě zranění některého hráče na hřišti při fotbale.

¹⁵ Sup. *Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce*, s. 45 a násl.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Sup. *Odpovědnost za škodu způsobenou sportovní činností*, s. 162-163.

2.1.2 Psané sportovní normy

Pokud jde o pravidla psaná, ta převládají v organizovaném sportu a jejich původcem jsou zejména sportovní organizace ve formě klubů, zastřešujících svazů či mezinárodních organizací.

Základní článek pyramidové struktury sportovních organizací tvoří na národní úrovni sportovní kluby. Ty mají v České republice nejčastěji právní postavení spolků dle § 214 a násl. NOZ a jednotliví sportovci jsou jejich členy.¹⁸ Tato forma však není pro sportovní kluby povinná a mohou mít postavení jakékoliv právnické osoby soukromého práva. Zejména ve fotbalovém a hokejovém prostředí se tak na úrovni nejvyšších národních lig můžeme setkat s formou kapitálových obchodních společností (nejčastěji akciových společností). Ke kapitálovým obchodním společnostem je pak konkrétní hráč vázán nikoliv titulem členství, nýbrž smlouvou upravující jeho jednotlivá práva a povinnosti. Nejrozšířenější ovšem u sportovních klubů v ČR zůstává forma spolků.¹⁹ Nad jednotlivými kluby daného sportu stojí ve struktuře sportovních organizací zastřešující sportovní svazy. Ty zpravidla sdružují všechny kluby působící v daném sportovním odvětví na celém území ČR a zajišťují organizované soutěže a zápasy. Sportovní svazy mají také formu spolků a jejich členy jsou podřízené sportovní kluby či samotní sportovci. Na vrcholu pyramidové struktury pak stojí mezinárodní sportovní organizace či federace, sdružující národní svazy a zajišťující výkon konkrétního sportu na regionální či celosvětové úrovni. Všechny výše zmíněné sportovní organizace pak mohou být tvůrci psaných sportovních norem, které jsou závazné pro jim podřízené subjekty či členy.²⁰ Ti se pak ve svých stanovách (popř.

---

¹⁸ Lisse, L. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. Praha: C.H. Beck, 2020, s. 11.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Lze uvést příklad pravidel fotbalu. Pravidla vydá FIFA jako mezinárodní sportovní organizace či federace. Tato pravidla jsou závazná pro UEFA jakožto regionální mezinárodní organizaci pro Evropu, která v nich může učinit určité změny, aby byly v souladu s Evropskou legislativou či zvyklostmi (ovšem jen v rozsahu, který FIFA dovolí) a pravidla vydá. Následně od UEFA pravidla převezme a přeloží FAČR jakožto národní sportovní svaz a sám je vydá pro území ČR (opět v nich mohou být nepatrné odlišnosti, aby se pravidla nedostala do rozporu s právním řádem ČR). Pravidla vydaná FAČR jsou pak závazná pro všechny kluby registrované pod touto sportovní organizací a na všech utkáních, které FAČR zaštiťuje (viz Sup. *Sportovní*

smlouvách, jde-li o samotného sportovce ve vztahu ke klubu) zavazují dodržovat pravidla vydaná nadřazenými organizacemi.

Je však nutno mít na paměti, že psanými sportovními normami nejsou z titulu členství či smlouvy vázáni jen samotní sportovci, nýbrž všechny osoby takto podléhající dané sportovní organizaci a podílející se na organizaci a výkonu sportovní činnosti (sportovci, trenéři, funkcionáři, rozhodčí atd.). Pro většinu z nich budou podstatná zejména rozhodnutí a řady týkající se organizace svazu a samotných soutěží, pro sportovce pak budou hrát prim sportovní pravidla upravující samotnou hru na hřišti. Jelikož se tato práce zabývá zejména odpovědností sportovce za újmu, která vzniká při výkonu sportovní činnosti, tedy typicky při sportovním utkání, budou pro nás dále důležitá hlavně pravidla samotné hry a jejich význam pro posouzení této odpovědnosti.

Z uvedeného plyne, že psané sportovní normy vydávané sportovními organizacemi mají v českém právním řádu povahu rozhodnutí orgánů soukromoprávních subjektů, resp. vnitřních předpisů spolku.²¹ Úprava vnitřních poměrů sportu tak stojí na zásadách legální licence a autonomie spolků normovaných v čl. 2 odst. 4 Ústavy a čl. 2 odst. 3 LZPS, resp. čl. 20 LZPS. Zákonodárce nechává, aby si soukromoprávní subjekty samy upravily, jak a za jakých podmínek bude probíhat provozování konkrétní sportovní činnosti s tím, že jedinou právní limitací je v tomto ohledu požadavek legality cílů a soulad rozhodnutí se stanovami a zákonem.²² V případě rozporu s těmito požadavky se pak otevírá možnost intervence soudu do rozhodovací činnosti sportovních organizací a jejich vydávání pravidel ve formě vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku plynoucí z § 258 NOZ.²³ Tento přístup českého zákonodárce k úpravě a fungování sportu tak řadí Českou republiku mezi státy s tzv. liberálním přístupem ke sportu, který se typicky vyznačuje neexistencí specifických norem upravujících sport, intervencí do oblasti sportu skrze obecné předpisy či primární odpovědností soukromoprávních subjektů

---

normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce, s. 40, nebo Kubíček. Sport a právo, s. 16.).

²¹ Sup. *Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce, s. 43.*

²² Tamtéž, s. 38-42.

²³ K možné intervenci práva a přezkumu sportovních pravidel viz Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR, s. 32 a násl.*

za sport a jeho organizaci.²⁴ Hlavním dogmatem liberálního státu ve vztahu ke sportu je však autonomie sportovních klubů a svazů, která je v České republice realizovaná právě na spolkovém principu.

Jak již ovšem bylo naznačeno, sportovní pravidla nejsou pravidly právními a jejich porušení tak bez dalšího nemůže vyvolat právní sankci, ale pouze sankci uvnitř autonomního sportovně-normativního systému.²⁵ Důležitost pravidel hry při posuzování odpovědnosti sportovců za způsobenou újmu tak spočívá zejména ve stanovení rozsahu předpokládaného rizika, které sportovec dobrovolně podstupuje. Míra a rozsah těchto rizik jsou pak klíčové pro určení, zda faulující sportovec v daném případě porušil zákonnou prevenční povinnost.

---

²⁴ Sup. *Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce*, s. 55.

²⁵ K jednotlivým typům sankce na základě porušení právní či sportovní normy viz Prusákův model deliktního jednání v následující kapitole.

3 Typy odpovědnosti sportovce

Jak již bylo nastíněno, sportovec pohybující se po hřišti není vázán pouze pravidly hry, nýbrž rovněž obecnými právními normami, popř. profesionální smlouvou, kterou má uzavřenou se sportovním klubem, jež reprezentuje. Odpovědnost sportovce tak vyplývá jak z vnitřních předpisů konkrétních sportovních organizací (klubů a svazů), tak rovněž z obecných právních norem a uzavřených smluv.²⁶ Je přitom nutno mít na paměti, že na sportovce se kromě vnitrostátních právních řádů jednotlivých zemí vztahuje také právo EU. Základ pro tuto skutečnost položil SDEU v případě Bosman, kde aplikoval evropské právo o volném pohybu osob na fotbalové prostředí, konkrétně na přestupová pravidla hráčů. Dovedil tak, že na sportovní prostředí se vztahují i předpisy EU, které upravují jednotný vnitřní trh.²⁷

Zatímco při porušení obecné právní normy či profesionální smlouvy přichází jako reakce odpovědnost právní, při porušení pravidel hry, která mají povahu vnitřních předpisů, může nastoupit tzv. odpovědnost disciplinární.²⁸ Aplikací jednotlivých druhů odpovědnosti v závislosti na jednání sportovce, resp. na druhu porušené normy, se zabýval prof. Prusák ve svém modelu deliktního jednání ve sportu.²⁹ Prusák vytváří čtyři modelové situace deliktního jednání, ve kterých předpokládá různou kombinaci existence právního a sportovního deliktu, tedy porušení právních a sportovních norem. V prvním případě existuje jak sportovní, tak právní delikt, sportovec tedy porušil sportovní i právní pravidlo a následovat by měla sportovní i právní sankce. Tato situace se může stát typickou právě třeba pro odpovědnost za způsobený úraz sportovcem, který jednal v rozporu s pravidly daného sportu a rovněž porušil svoji povinnost stanovenou právním řádem. V druhé situaci předpokládá Prusák existenci pouze sportovního deliktu a absenci toho právního. Právní pravidla zde nejsou vůbec aktivována a přichází na řadu pouze sportovní

---

²⁶ Kubíček. *Sport a právo*, s. 192.

²⁷ Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. 12. 1995 ve věci C-415/93.

²⁸ Pojem disciplinární odpovědnost ve sportu je třeba odlišovat od disciplinární odpovědnosti např. lékařů či advokátů (Králík, M. Právní odpovědnost ve sportu. In: Kuclík, J.(eds.) *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 62).

²⁹ Prusák, J. *Šport a právo: Úvod do dejín, teorie a praxe právnej zodpovednosti v športe*. Bratislava: Šport, 1985, s. 160 a násl.

sankce. Příkladem může být situace, kdy sportovec nastoupí v nedovoleném oděvu či s nedovolenou výstrojí a nijak tím neohrozí ostatní účastníky. Třetí kombinací je situace, kdy absentuje sportovní delikt, ale právní delikt existuje. Je tak porušeno pravidlo právní, a nikoliv pravidlo sportovní. To může být způsobeno např. tím, že některé jevy nemusí být sportovními pravidly ošetřeny nebo může jít o situaci, kdy dojde ke zranění nebezpečným jednáním, které ovšem nebude z pozice sportovních orgánů shledáno jako porušení pravidel hry. Poslední modelovou situací, kterou Prusák představuje je případ, kdy není dán sportovní ani právní delikt. Jedná se tak buď o hru v souladu s právem i sportovními pravidly, nebo o porušení norem majících převážně morální povahu, jejichž porušení nevyvolává sankci, a nelze tak hovořit o deliktu.³⁰

3.1 Disciplinární odpovědnost

Jak vyplývá i z Prusákova modelu, disciplinární odpovědnost se vztahuje zejména k pravidlům jednotlivých sportovních disciplín. Nemusí jít však pouze o pravidla týkající se průběhu hry na hřišti, ale také o pravidla upravující organizaci soutěže či ligy nebo o přestupové či disciplinární řády.³¹ Disciplinární odpovědnost, tak jak ji chápeme ve sportovním prostředí, tedy nastoupí v případě porušení v podstatě jakýchkoliv vnitřních předpisů konkrétního svazu či klubu a může se vztahovat na všechny subjekty, které jsou daným pravidlům podřízeny (tedy nejen sportovec, ale např. i sportovní kluby, pořadatelé apod.). V rámci disciplinární odpovědnosti pak nastupuje většinou sportovní sankce, o které rozhodují vnitřní orgány příslušných organizací, jejichž pravidla jedinec porušil. Typicky se bude jednat o rozhodnutí rozhodčího přímo na hřišti, popř. disciplinární či rozhodčí komise jednotlivých sportovních svazů. S pohledem zpět na Prusákův model deliktního jednání můžeme v první představené situaci, kdy existuje právní i sportovní delikt, vidět, že disciplinární odpovědnost sportovce může působit vedle odpovědnosti právní (ať už smluvní či deliktní, o nichž bude pojednáno dále). Za jednání, kterým způsobí újmu a které je v rozporu se sportovními pravidly, tak může být sportovec postižen jak ze strany soudu, tak ze strany sportovních

---

³⁰ Tamtéž.

³¹ Králík. *Právní odpovědnost ve sportu*, s. 62.

organizací, jejichž je členem, jelikož porušil také vnitřní předpisy této organizace.

3.2 Soukromoprávní odpovědnost

Co se týče právní odpovědnosti, připadá v úvahu v rámci soukromého práva odpovědnost delikttní založená na porušení zákonné povinnosti a odpovědnost smluvní stojící na porušení povinnosti plynoucí ze smluvního ujednání.

3.2.1 Smluvní odpovědnost

U profesionálních sportovců je typicky jejich vztah k domácímu klubu upraven profesionální smlouvou. V té se sportovec nejčastěji zavazuje vykonávat sportovní činnost ve prospěch druhé smluvní strany (klubu), účastnit se organizovaných tréninků, soustředění, reklamních akcí atd. Součástí bývá také závazek sportovce dodržovat soutěžní a disciplinární řád zastřešující organizace, povinnost mlčenlivosti či neprovozování jiných rizikových sportů, které by mohly vést k jeho zranění. Klub se na druhé straně zavazuje k poskytnutí dohodnuté odměny a odpovídajících podmínek k plnění závazků sportovce.³²

Z právního hlediska jde v případě profesionálních smluv ve většině případů o smlouvy nepojmenované (inominátní), upravené v § 1746 NOZ. Nejčastěji tak v českém profesionálním sportu (zejména fotbalu) nalezneme v podstatě model švarcsystému, kdy mají hráči postavení OSVČ a vůči svému klubu jsou vázáni inominační smlouvou. Tento model je však v Evropě téměř ojedinělý a svým způsobem i nežádoucí.³³ Postavení profesionální smlouvy do režimu smlouvy pracovní by však mohlo v praxi činit obtíže, zejména vzhledem k aplikaci kogentních ustanovení zákoníku práce na specifickou oblast sportovní činnosti a problematiku jejího podřazení pod pojem a úpravu závislé práce.³⁴

³² Kučera, V. Specifické smluvní vztahy ve sportovním právu. In: Kuklík, J.(eds.) *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 147 a násl.

³³ Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. 12. 1995 ve věci C-415/93 (případ Bosman) na základě kterého právo EU na profesionální fotbalisty v zemích EU hleděno jako na zaměstnance.

³⁴ K úvahám o závislé práci profesionálních sportovců a aplikaci zákoníku práce viz Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 50 a násl.

I přesto, že v České republice převažují profesionální smlouvy v režimu inominátních smluv dle NOZ, některé sportovní svazy či střediska s hráči přece jen pracovní smlouvy uzavírají.³⁵ V těchto pracovních smlouvách jsou pak zpravidla povinnosti sportovců a podmínky výkonu jejich činnosti definovány tak, aby odpovídaly charakteru závislé práce a splňovaly podmínky pro aplikaci zákoníku práce. Otázkou ovšem zůstává, do jaké míry je takovéto smluvní nastavení v souladu s tím, jakým způsobem sportovci svoji činnost vykonávají ve skutečnosti, a zda je tedy vhodné je krkolomnými způsoby stavět do role zaměstnanců.³⁶

Výše popsaná inominátní profesionální smlouva mezi sportovcem a klubem tak bude tvořit základ případné smluvní odpovědnosti sportovce.

Smluvní odpovědnost je upravena v § 2913 NOZ a oprávněný z ní bude převážně sportovní klub jako druhá smluvní strana. § 2913 odst. 1 NOZ však umožňuje uplatňovat nároky ze smluvní povinnosti i třetí osobě, jejímuž zájmu mělo splnění dané povinnosti zjevně sloužit. V případě profesionálních sportovců a jejich smluv se tak nabízí např. nároky sponzorů při nedodržení ujednaných mediálních povinností ze strany sportovce. Ostatním hráčům na hřišti by pak mohl porušující sportovec ze smlouvy teoreticky odpovídat v případě, pokud by porušil jím ujednanou povinnost o dodržování disciplinárního a soutěžního řádu zastřešující organizace, a to jednáním směřujícím proti pravidlu zjevně chránící ostatní hráče. Tato konstrukce se však nejeví moc pravděpodobná a reálná, vzhledem k tomu, že zájem na dodržování pravidel zastřešující organizace ze strany sportovce má zejména klub a to, aby se sám vyhnul

---

³⁵ V hokejovém i fotbalovém prostředí jsou uzavírány inominátní profesionální smlouvy na základě vzorové smlouvy, kterou poskytuje svaz. Český svaz házené naproti tomu doporučuje svým klubům uzavírat s hráči pracovní smlouvy (Kubíček. *Sport a právo*, s. 129).

³⁶ Obdobným způsobem jsou nastaveny profesionální smlouvy v rámci některých vrcholových sportovních středisek. Např. profesionální smlouva plavců s Centrem sportu Ministerstva Vnitřní OLYMP je smlouvou pracovní, kdy druhem práce, resp. povoláním, které plavec vykonává není „profesionální sportovec“, nýbrž „instruktor sportu“. Na základě tohoto zařazení jsou pak plavci rovněž řazeni do příslušných platových tříd. Je přitom zřejmé, že většina takto zaměstnaných sportovců povolání instruktora ve skutečnosti vůbec nevykonává a smlouva má takovýto dojem pouze vytvořit, aby vyhověla náležitostem a možnosti aplikace zákoníku práce.

případným disciplinárním sankcím. V případě porušení smluvní povinnosti je ovšem z pohledu sportovce třeba počítat s tím, že v souladu s § 2913 NOZ bude posuzována jeho odpovědnost jako objektivní a bude velmi obtížné se jí zprostit.³⁷

V případě odpovědnosti sportovce za způsobenou újmu na hřišti (typicky za sportovní úraz) tak půjde smluvní odpovědnost založit spíše jen vůči sportovnímu klubu jako druhé smluvní straně, a to ve formě paušalizované náhrady škody v podobě smluvní pokuty.³⁸ Nabízí se ovšem i možnost náhrady skutečné škody v případě, kdy za škodlivé jednání sportovce, které bylo v rozporu se smluvní povinností, by byl klub např. finančně sankcionován ze strany zastřešující organizace.

3.2.2 Deliktní odpovědnost

Jako deliktní ve smyslu § 2910 NOZ pak bude posuzována odpovědnost sportovce, pokud dojde k porušení povinnosti plynoucí ze zákona.³⁹ Případem zákonné odpovědnosti bude typicky porušení prevenční povinnosti sportovce upravené v § 2900 NOZ.

Na profesionální sportovce by mohlo nicméně dopadat také ustanovení § 5 odst. 1 NOZ, které stanovuje právní fikci, že za osobu profesionála je považován každý, kdo se k odbornému výkonu určité činnosti veřejně přihlásí. Takovou činností se pak může rozumět rovněž činnost sportovní a na profesionálního sportovce by mohlo ustanovení dopadat z titulu sportovní činnosti jako povolání.⁴⁰ Profesionálním jednáním ve smyslu § 5 odst. 1 NOZ bude pak ve sportovním prostředí dodržení postupů, které jsou v daném odvětví uznávány a neprofesionálním jednáním potom jejich nedodržení.⁴¹ Ve spojení s § 5 odst. 1 NOZ stanovuje § 2912 odst. 2 NOZ domněnku nedbalosti pro profesionála, který

---

³⁷ Melzer, F. In: Melzer, Tégel a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*. Praha: Leges, 2018, s. 173, 314 a násl.

³⁸ Sportovec se v profesionální smlouvě může zavázat např. k obezřetné hře a mít za porušení tohoto ustanovení sjednanou sankci ve formě smluvní pokuty.

³⁹ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 76.

⁴⁰ Že je na výkon profesionálního sportovce možno nahlížet jako na výkon nezávislého povolání potvrzuje rovněž Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/ 2016-54.

⁴¹ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 227 a násl.

neuplatnil své zvláštní schopnosti, ačkoliv měl.⁴² Dovednost, pečlivost a pozornost požadovaná od profesionálů při výkonu činnosti, na niž se specializují, je určována zvláštními poměry, které na sebe v daném případě jednající osoba vztáhla. Profesionál tak bude při této činnosti podléhat vyššímu standardu při uplatňování svých znalostí či schopností.⁴³ Ve vztahu k odpovědnosti za sportovní úraz tak lze na základě zmíněného usuzovat, že od profesionálního sportovce očekáváme rovněž určitou vyšší úroveň znalostí a schopností předcházení těmto úrazům. Předpokládáme, že profesionální sportovec je natolik schopný a znalý hry, že v určitých situacích je schopen případné kolizi a úrazu zabránit, a to mnohem lépe než sportovec amatérský, jehož schopnosti nejsou tak rozvinuty. Rozsah generální prevenční klauzule dle § 2900 NOZ, resp. okolnosti případu a zvyklosti soukromého života, je tak u profesionálních sportovců třeba posuzovat touto optikou. Lze tak říci, že od profesionálního sportovce na základě § 5 odst. 1 a § 2912 odst. 2 NOZ vyžadujeme jakousi vyšší míru pečlivosti a předcházení újmy ve smyslu § 2900 NOZ.⁴⁴

V praxi může mít tato úvaha nad profesionálním jednáním význam zejména v případě, kdy budou do jednoho sportovního utkání zapojeni jak profesionálové (vrcholové zkušené sportovce), tak amatéři, jejichž dovednosti nejsou na vysoké úrovni. V takové situaci můžeme od profesionála vyžadovat, aby vzhledem ke svým zvláštním dovednostem a schopnostem zachovával vyšší míru prevence. Jako profesionál si je totiž vědom, jaké zákroky mohou vést ke zranění a ve většině případů jim může být schopen předejít či jejich následky zmírnit lépe než jeho amatérští spoluhráči. Odpovědnost sportovce je tedy primárně založena na prevenční povinnosti vyjádřené v § 2900 NOZ, kterou nese rovněž

---

⁴² Hrádek, J. In: Švestka, Dvořák, Fiala a kol. *Občanský zákoník – komentář. Svazek VI. § 2521-3081*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 920.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ Je ovšem také důležité zdůraznit, že ačkoliv se ustanovení § 5 odst. 1 NOZ vztahuje pouze na profesionální sportovce, jedná se o odpovědnost ze zákona, která nastupuje bez ohledu na existenci případné smlouvy mezi sportovcem a klubem. Můžeme tak tuto profesionalitu a zvýšenou obezřetnost vyžadovat prakticky po všech vrcholových sportovcích, kteří se výkonu svého sportu věnují na vysoké úrovni, byť nejsou vázáni profesionální smlouvou. (Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 227 a násl.)

amatérský sportovec a její porušení je sankcionováno dle § 2910 NOZ.⁴⁵ Je třeba však v každém konkrétním případě přihlídnout též ke zkušenostem a fyzickým schopnostem konkrétních hráčů a škůdce.

Jedním jednáním ovšem může dojít jak k porušení zákonné povinnosti, tak zároveň k porušení smlouvy, ve které se sportovec zavázal k prevenci, či dodržování vnitřních předpisů a pravidel, které rovněž mohou zakotvovat prevenční povinnost. V takovém případě by přicházela v úvahu odpovědnost smluvní dle § 2913 NOZ, která je, na rozdíl od odpovědnosti deliktní, objektivní povahy a je těžší se z ní liberovat. Nicméně, jak je již zmíněno výše, smluvně odpovídá sportovec převážně klubu jako svému smluvnímu partnerovi, a nikoliv poškozenému sportovci (byť tato možnost nemusí být, vzhledem k § 2913 odst. 1 NOZ a možnosti uplatňování nároků dotčených třetích osob, vyloučena).

V případě, že by došlo ke vzniku nároku na náhradu škody jak z porušení smlouvy, tak z porušení zákonné povinnosti, bude na poškozeném, kterou cestou se náhrady domůže. Smluvní a deliktní odpovědnost se totiž obecně nevylučují a nepůjde tedy o konkurenci nároků, nýbrž konkurenci základů na nárok, které jsou na sobě nezávislé. Je třeba však mít na paměti, že poškozený se může náhrady utrpěné újmy domoci pouze jednou, přičemž je na něm, jakou cestu k vymáhání zvolí. Obecně pro něj bude procesně výhodnější domáhat se práva z titulu porušení smlouvy, zejména vzhledem k objektivní povaze smluvní odpovědnosti.⁴⁶

Vedle odpovědnosti smluvní a deliktní pak sportovce při hře může stíhat ještě odpovědnost disciplinární, a to odpovědnost za porušení sportovních pravidel, resp. vnitřních pravidel sportovní organizace, která není považována za odpovědnost právní, a tudíž ji mohou vnitřní orgány sportovních organizací aplikovat vedle představených odpovědností právních.

---

⁴⁵ Ke vztahu § 2900 NOZ a § 2910 NOZ viz Melzer, Tégl a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*. Praha: Leges, 2018. s. 89-90.

⁴⁶ Hrádek, J. In: Švestka, Dvořák, Fiala a kol. *Občanský zákoník – komentář. Svazek VI. § 2521-3081*, s. 888 a násl., Bezouška, P. In: Hulmák, M. a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1567.

4 Předpoklady odpovědnosti

Z výše uvedeného vyplývá, že v případě odpovědnosti sportovců za způsobenou újmu dovozujeme ve většině případů spíše deliktní odpovědnost plynoucí z porušení zákonné povinnosti nežli odpovědnost smluvní (byť v některých případech nemusí být vyloučena).

Aby bylo možné aplikovat v civilním právu deliktní odpovědnost a dovést povinnost náhrady způsobené újmy, musí jednání vedoucí k újmě splňovat základní předpoklady subjektivní odpovědnosti. Těmi jsou jednání škůdce, vzniklá škoda (či jiná újma), příčinná souvislost mezi jednáním a vzniklou škodou, protiprávnost jednání škůdce a zavinění.⁴⁷ Za zvláštní předpoklad lze považovat rovněž zásah do chráněného statku⁴⁸, který je však součástí předpokladu protiprávnosti.⁴⁹

4.1 Jednání škůdce

Pokud jde o jednání škůdce, může být protiprávní čin komisivní i omisivní, nicméně musí jít o jednání vůlí škůdce.⁵⁰ V našem případě, tedy jednání sportovce v rámci sportovní činnosti, půjde však převážně o komisivní jednání, typicky o faul, kterým daný sportovec poruší pravidla hry a způsobí protihráči újmu. Otázku, zda je za škůdce považován sportovec sám, či je jeho jednání přiřitatelné jiné osobě (např. z postavení sportovce jako pomocníka či zaměstnance), česká právní praxe dosud jasně nezodpověděla.⁵¹

4.2 Škoda

Svým jednáním sportovec na hřišti nejtypičtěji způsobí jinému sportovci újmu na zdraví ve formě zranění. Peněžitá náhrada, kterou škůdce

---

⁴⁷ Melzer, F. In: Melzer, Tégla a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 174.

⁴⁸ Tímto chráněným statkem je např. zásah do absolutního práva ve smyslu § 2910.

⁴⁹ Melzer, F. In: Melzer, Tégla a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 174.

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Viz kapitola č. 6 Aktivní a pasivní legitimace.

případně bude povinen újmu odčinit, pak může zahrnovat bolestné, léčebné výlohy, ale také ušlý zisk, pokud sportovec nemohl v důsledku úrazu vykonávat své povolání, nebo ztížení společenského uplatnění v případě dlouhodobých následků.⁵²

Při výkonu sportovní činnosti však nemusí dojít pouze k újmě na zdraví, ale častá je i škoda na majetku. Ta může vzniknout v souvislosti se škodou na zdraví, či samostatně. Bude se typicky jednat o zničené sportovní vybavení, jehož cena se mnohdy šplhá až do částek milionů korun, nebo poškození zařízení sportoviště. V takovémto případě pak bude na poškozeném, zda bude nárokovat náhradu škody v penězích, či opravu, resp. uvedení do předešlého stavu, jak preferuje zákon v § 2951 odst. 1 NOZ.

U profesionálních sportovců je běžné, že součástí sportovních smluv je také sportovní pojištění, které kryje případné škody na zdraví či majetku. Tyto pojistné smlouvy uzavírají buď sami hráči, či sportovní kluby. Nejčastěji je můžeme nalézt u sportovních odvětví, kde je zvýšené riziko úrazu, ale zranit, resp. fyzicky přemocet, není cílem daného sportu (například hokej či fotbal). V oblasti profesionálního sportu a nejvyšších lig kolektivních sportů bývá rovněž často podmínkou účasti klubu v soutěži jejich pojištění na riziko odpovědnosti.⁵³ Ke vztahu práva na pojistné plnění z této pojistné smlouvy a nároku na náhradu škody se vyjádřil rovněž Nejvyšší soud v usnesení ze dne 29. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 564/2017: „Právo poškozeného na plnění vůči pojistiteli škůdce je originálním právem založeným zvláštními právními předpisy, které – byť je odvozeno od právního vztahu mezi pojistitelem a pojištěným škůdcem – nemá povahu nároku na náhradu škody. Pojistitel se nestává osobou odpovědnou namísto škůdce a plnění poskytnuté poškozenému není plněním z titulu jeho odpovědnosti za škodu, nýbrž pojistným plněním.“⁵⁴

V profesionálních soutěžích je rovněž běžné, že v případě zranění a nemožnosti hráče nastoupit do dalších utkání požívá zraněný hráč po určitou ochrannou dobu statusu zraněného, a i přes to, že nehraje ani netrénuje, je mu klubem vyplácena stále stejná odměna.

Právě existence těchto pojistných smluv a institutů v profesionálním sportu vede k nízkému počtu soudních rozhodnutí o odpovědnosti sportovců, jelikož pokud má sportovec náklady na léčbu kryté pojistnou

---

⁵² § 2958 a násl. NOZ.

⁵³ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 244.

⁵⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 564/2017.

smlouvou a nepřichází o odměnu, nemá důvod obětovat další čas a náklady na soudní řízení a vymáhání náhrady škody na protihráči. I proto se většina publikovaných soudních rozhodnutí (zejména v České republice) týká zranění amatérských sportovců, jejichž škody nejsou takto pokryty.⁵⁵

4.3 Příčinná souvislost

Prokázání příčinné souvislosti mezi jednáním škůdce a vzniklou újmou bývá v běžných případech nejtěžším úkolem v rámci soudního řízení. U odpovědnosti sportovců však tento předpoklad nemusí způsobovat větší problémy. Nutno dodat, že otázka příčinné souvislosti mezi jednáním škůdce a vznikem újmy, je otázkou skutkovou a nikoliv právní.⁵⁶ Bude se tak nejčastěji zkoumat, zda daný zákrok hráče mohl fakticky způsobit dané zranění a újmu, která poškozenému vznikla.

Ve většině případů je u situací, kde dochází ke zranění, přítomen rozhodčí, který může následně v soudním řízení sloužit jako svědek. U řady sportů jsou rovněž na vrcholné úrovni často instalovány kamery a kameroví rozhodčí, a daný zákrok tak lze rovněž zpětně přezkoumat a záznam použít jako důkaz.⁵⁷

Žalovaný však v případném soudním sporu může argumentovat, že škoda žalobci nemusela vzniknout výlučně jeho jednáním, ale například v důsledku jiného nedoléčeného zranění žalobce, a pokud by byl zdravý, škoda by vůbec nemusela vzniknout. Zde je pak nasnadě se zabývat rozsahem případné spoluúčasti zraněného hráče ve smyslu § 2918 NOZ, kdy se takovéto okolnosti přičtou k tíži žalobce a poměrně se tak sníží povinnost škůdce k náhradě škody. K posouzení spoluúčasti mohou sloužit znalecké posudky z oboru tělovýchovného lékařství či traumatologie.

4.4 Zavinění

Jelikož se v případě odpovědnosti sportovců za způsobenou újmu zpravidla jedná o odpovědnost deliktní neboli zákonnou, která je subjektivní

---

⁵⁵ Králík. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*, s. 366, 398 v poznámkách pod čarou, Kubíček. *Sport a právo*, s. 186.

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2020, sp. zn. 25 Cdo 2216/2019.

⁵⁷ Např. VAR, jestřábí oko, televizní záběry, kamery na helmách rozhodčích....

povahy, bude se vždy zkoumat, zda bylo porušení povinnosti ze strany škůdce zaviněné. Jednání můžeme kvalifikovat jako zaviněné, pokud ho můžeme jednajícím osobně vytknout. Tedy pokud jednajcí v dané konkrétní situaci měl a mohl jednat jinak.⁵⁸

V případném soudním sporu bude pak zavinění presumováno. Bude se tak dít na základě ustanovení § 2911 NOZ, jež se vztahuje na porušení zákonné povinnosti a zakládá domněnku nedbalosti. Na samotném škůdci pak tedy bude, aby prokázal, že vzniklou škodu nezavinil. Ačkoliv je v českém právním prostředí důkazní břemeno v těchto případech rozděleno jednoznačně tak, že porušení povinnosti prokazuje poškozený a zavinění ve formě nedbalosti je presumováno, zahraniční sportovně-právní literatura a soudní praxe často pracuje i s konceptem nutnosti prokázání zavinění ze strany žalobce.⁵⁹ Tyto konstrukce pak stojí na úvahách, že vzhledem k charakteru sportovního zápolení a neustálé výměně rolí mezi útokem a obranou během hry, nelze po hráči požadovat důkaz, že nejednal nedbale.⁶⁰ V českém právním prostředí však, vzhledem k existenci domněnky nedbalosti plynoucí z § 2911 NOZ, tyto konstrukce nelze aplikovat. Škůdce tedy bude ten, kdo bude muset předložit důkaz vyvracející tuto domněnku.

Pokud jde o otázky spoluzavinění, omezení či vyloučení odpovědnosti, jak správně podotkl Mgr. Králík, Ph.D., jedná se o otázky, které prozatím stojí mimo zájem české právní doktríny.⁶¹ Inspiraci si však opět můžeme brát od okolních států s nám blízkým právním systémem, jejichž sportovně-právní nauka je značně propracovanější než česká (Německo, Rakousko).

Budeme-li hovořit o spoluzavinění, jak již bylo naznačeno výše, není v případě odpovědnosti sportovce nijak vyloučeno. Ke vzniklé újmě totiž nemuselo dojít výlučně jednáním škůdce a bez povšimnutí nesmí zůstat ani fakt, že poškozený sportovec vystavil sám sebe zvýšenému riziku. Je tak nutné vždy vážit veškeré příčiny a míru zavinění viníka s příčinami a mírou zavinění poškozeného.⁶² Německá nauka vychází ze skutečnosti, že pokud je jisté porušení povinnosti a zavinění sportovce, je nutné

---

⁵⁸ Melzer, F. In: Melzer, Tégl a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 237.

⁵⁹ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 233.

⁶⁰ Viz závěry rozhodnutí BGH z 5.11.1974, sp. zn. VI ZR 100/73.

⁶¹ Králík. *Právní odpovědnost ve sportu*, s. 83.

⁶² Tamtéž, s. 85.

zohlednit sportovní riziko spoluhráče, popř. zkoumat, zda poškozený rovněž neporušil pravidla hry, případně povinnost obezřetnosti.⁶³

K otázce spoluzavinění, resp. spoluúčasti poškozeného ve smyslu § 2918 NOZ se v poslední době vyjadřoval rovněž Nejvyšší soud. V rozsudku ze dne 21. 1. 2020 sp. zn. 25 Cdo 2216/2019 se právní větou vyjádřil následovně: „*Úprava spoluúčasti poškozeného na vzniklé škodě vychází z toho, že škoda nemusí být pouze výsledkem jednání škůdce, nýbrž může být vyvolána i samotným poškozeným; v takovém případě poškozený poměrně nebo zcela nese škodu vzniklou okolnostmi na jeho straně.*“⁶⁴ Následně upřesnil, že je třeba vždy zkoumat, zda okolnosti a jednání na straně poškozeného byly alespoň jednou z příčin vzniku dané újmy. Zdůraznil rovněž, že existence a forma zavinění nejsou zpravidla pro konstatování spoluúčasti rozhodná a zavinění může i zcela absentovat, jelikož poškozený nese i následky náhody, která jej postihla. Existence a forma zavinění však mohou mít vliv na určení rozsahu spoluúčasti. Jak však Nejvyšší soud připomněl s odkazem na relevantní judikaturu, nedbalost poškozeného ve vztahu k úmyslu škůdce zpravidla vede k závěru o neexistenci spoluúčasti poškozeného. Roli při posuzování může hrát z hlediska poškozeného rovněž působení na škůdce (jak psychické, tak fyzické), které by mohlo být postaveno na roveň úmyslu.⁶⁵ Případem psychického působení na škůdce a z toho plynoucí případné spoluúčasti ve sportovním prostředí by mohla být situace, kdy poškozený (zraněný) hráč konflikt či faul protihráče vyprovokoval svým předchozím chováním či slovními urážkami na účet protihráče či členů jeho mužstva. Dle Nejvyššího soudu však vulgární výrazy adresované škůdci či třetím osobám nelze za zmíněné psychické působení považovat.⁶⁶

Vzhledem k rozmanitosti sportovních odvětví a situací, které mohou během sportovního zápolení nastat, nelze všechny varianty spoluúčasti obecně vymezit. Je však třeba jeho existenci v každém konkrétním případě důsledně posuzovat s přihlédnutím k charakteru konkrétního sportu.

---

⁶³ Tamtéž, s. 83.

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2020, sp. zn. 25 Cdo 2216/2019.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ Tamtéž.

4.5 Zásah do absolutního práva

Zásah do absolutního práva poškozeného lze považovat za jeden z předpokladů odpovědnosti, ve skutečnosti však tvoří spíše součást předpokladu protiprávnosti jednání. Aby byl škůdce povinen k náhradě způsobené újmy, musí na základě § 2910 NOZ porušením zákonné povinnosti (v našem případě odpovědnosti sportovců porušením prevenční povinnosti) zasáhnout do absolutního práva poškozeného. Aby pak mohlo vůbec dojít k porušení zákonné prevenční povinnosti, vyžaduje § 2900 NOZ újmu na vyjmenovaných chráněných statcích.

Jak již bylo zmíněno, v rámci výkonu sportovní činnosti nejčastěji škodným jednáním dojde k újmě na zdraví, případně na majetku ve formě sportovního náčiní. Zdraví a život sportovce je chráněno jako osobnostní právo, které je stejně jako jeho vlastnická práva, považováno za právo absolutní.⁶⁷ Život, zdraví a vlastnictví jiného jsou zároveň statky chráněné přímo ustanovením § 2900 NOZ a jejich ohrožení, či zásah tak bude splňovat jak podmínky porušení zákonné prevenční povinnosti, tak podmínky zásahu do absolutního práva dle § 2910 NOZ.

4.6 Protiprávnost jako rozhodující kritérium

Stanovení protiprávnosti jednání je rozhodujícím kritériem pro dovození odpovědnosti sportovce za způsobené zranění, jelikož prokázání ostatních předpokladů nemusí činit větší obtíže. Do tohoto předpokladu se promítá rovněž chápání vztahu sportu a práva obecně a vztahu sportovních a právních pravidel.

Jak již bylo zmíněno, odpovědnost sportovců je zpravidla odpovědností deliktní, a tudíž je třeba zkoumat rozpor jednání se zákonnou povinností. Důležitou roli zde hraje existence sportovních pravidel upravujících průběh dané sportovní aktivity a jejich vztah k normám právním.

Jelikož v českém právním řádu neexistuje ustanovení upravující chování sportovce při sportovní činnosti (např. povinnost hrát v souladu s pravidly) a pravidla sportovní hry nejsou právními předpisy v užším slova smyslu, je protiprávnost jeho jednání posuzována optikou

---

⁶⁷ Příkladný výčet nejvýznamnějších absolutních práv – viz Melzer, F. In: Melzer, Tégli a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 279 a násl.

dodržení prevenční povinnosti.⁶⁸ Základ pro toto posouzení tvoří zejména tzv. generální prevenční klauzule zakotvená v § 2900 NOZ, dle které „vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví, nebo vlastnictví jiného“. Odpovědnost sportovce by tak mohla přicházet v úvahu v případě porušení této povinnosti, tj. jeho neopatrném jednání, ze kterého vznikla nedůvodná újma na zdraví, životě či majetku jiného účastníka sportovního zápolení.⁶⁹

Ony okolnosti případu či zvyklosti soukromého života tak mohou představovat právě sportovní pravidla, která by měl sportovec účastníci se hry dodržovat. S tím je však spojena nutnost, aby u všech sportovců účastnících se dané aktivity v danou chvíli panovala shoda na znění pravidel a aby si všichni účastníci byli vědomi, co je dovoleno a co ne. Tento problém může nastat zejména u amatérských sportovců a neorganizovaných soutěží. U profesionálních soutěží, či obecně soutěží organizovaných sportovním svazem či mezinárodní sportovní organizací, jsou pravidla předem jasně stanovena a schválena a není pochyb o jejich znění a platnosti.

---

⁶⁸ Závěry rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 1978, sp. zn. 10 Co 190/76, Bezouška, P. In: Hulmák, M. a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1514.

⁶⁹ Újmu na svobodě si v případech odpovědnosti sportovce v rámci sportovní činnosti dovedeme představit jen stěží, a proto pro nás nebude dále relevantní.

5 Teorie vymezení protiprávního jednání

5.1 Teorie dodržení sportovního pravidla jako základ české judikatorní koncepce

Česká (i slovenská) judikatura týkající se odpovědnosti sportovců je dlouhodobě vystavěna zejména na závěrech rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 1978, sp. zn. 10 Co 190/76,⁷⁰ které se na desítky let staly hlavním ukazatelem rozhodování o náhradě škody sportovců.⁷¹ Ze skutkového hlediska se v daném případě jednalo o náhradu újmy na zdraví, která vnikla žalobci při utkání ve fotbale, když mu žalovaný nedovoleným zákrokem způsobil zlomeninu nohy. Rozhodnutí bylo publikováno s následující právní větou: „*Nedodržení pravidel sportovní hry (např. kopané), spočívající v použití pravidly nedovoleného (zakázaného) způsobu hry, je nutné posoudit jako jednání odporující povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví (§ 415 obč. zák.). V důsledku toho, jde o porušení právní povinnosti, jež zakládá odpovědnost za škodu (§ 420 odst. 1 obč. zák.).*“⁷²

Rozhodnutí bylo a je významné zejména v tom, že staví rovnítko mezi porušením sportovního pravidla a porušením právní povinnosti, čímž položilo v českém právním prostoru základ teorie dodržení sportovního pravidla,⁷³ na které až do nedávna stála judikatura odpovědnosti sportovců a ani dnes není ještě zcela překonána. Činí tak s odkazem na prevenční povinnost předcházet škodám dle § 415 OZ 1964,⁷⁴ kdy sportovní pravidla tvoří mantinely, uvnitř kterých je jednání v souladu s prevenční povinností a jejich překročení je porušením této zákonné povinnosti a vede k odpovědnosti za takto vzniklou újmu. Jinými slovy sportovní

⁷⁰ Ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek uveřejněn pod č. 16/1980 (dále v textu uváděno jako „R 16/1980“).

⁷¹ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 235.

⁷² Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 1978, sp. zn. 10 Co 190/76.

⁷³ V rakouské sportovně právní teorii je představitelem teorie dodržení sportovního pravidla Gaisbauer. Ten podstatu této teorie chápe tak, že sportovní pravidla vymezují rámec, ve kterém se sportovci mohou pohybovat bez rizika vzniku odpovědnosti za způsobený sportovní úraz (viz Králík. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*, s. 109).

⁷⁴ Dnes tuto povinnost stanovuje § 2900 NOZ.

pravidla konkretizují požadovanou péči k předcházení škod dle § 415 OZ 1964. Teorie dodržení sportovního pravidla je tedy založena na úvaze, že pokud dojde ke zranění sportovce jednáním, které sportovní pravidla nedovolují, resp. zakazují, je namístě zabývat se i ostatními předpoklady odpovědnosti, jelikož jednání může být hodnoceno jako protiprávní.

Neznamená to ovšem, že by se z dodržení sportovního pravidla na základě uvedeného rozhodnutí stala bez dalšího okolnost vylučující protiprávnost. Jak již bylo zdůrazněno, sportovní pravidlo není pravidlem právním, tzn. nemá obecnou závaznost, není státem regulováno, ani není přezkoumáván soulad jeho obsahu s právním řádem.⁷⁵ Není totiž vyloučeno, že i při dodržení sportovního pravidla může být dovozena protiprávnost jednání a odpovědnost škůdce. Postavení dodržení sportovních pravidel do role okolnosti vylučující protiprávnost by navíc mohlo vést k narůstajícímu násilí ve sportu a pouhému využívání sportovní činnosti k úmyslnému ubližování.

Rozhodnutí R 16/1980 tak nastavilo dlouhodobě jednotný (byť do jisté míry zjednodušující) pohled pojící vznik odpovědnosti, resp. protiprávnosti s porušením sportovního pravidla. Závěry uvedené v rozhodnutí tvořily po desítky let základ a vodítko pro rozhodování sporů o odpovědnosti sportovců a byly několikrát potvrzeny rozhodovací soudní praxí včetně judikatury Nejvyššího soudu.⁷⁶ Jedním z takových potvrzujících judikátů je rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1960/2002, který se týkal karatistického zápasu. Nejvyšší soud zde zdůraznil, že úder, který je v rozporu s pravidly a při němž vznikla zasaženému škoda na zdraví, je postižitelný nejen v rámci zápasu karate, ale současně představuje také porušení prevenční povinnosti založené § 415 OZ 1964. Tím je tak dle Nejvyššího soudu splněn předpoklad odpovědnosti spočívající v porušení právní povinnosti.⁷⁷

Dle našeho názoru byl však tento přístup české judikatury, vystavený na teorii dodržení sportovního pravidla, příliš přísný, odtržený od sportovní reality a nereflektoval evropský doktrinální a judikatorní vývoj v této oblasti. To však mohlo být do jisté míry způsobeno nízkým počtem případů odpovědnosti sportovců řešených před soudem, a tedy

---

⁷⁵ Kubíček. *Sport a právo*, s. 195., Králík. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*, s. 320.

⁷⁶ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 235.

⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1960/2002.

ztížením možnosti soudní praxe následovat rozvíjející se doktrínu či vykročit vstříc rozsáhlým a propracovaným zahraničním teoriím.

Nutno však zdůraznit, že judikatura v posledních letech teorii dodržení sportovního pravidla pozvolně překonává a následuje spíše trendy německy mluvících zemí, když připouští, že ne každé porušení sportovního pravidla je porušením prevenční povinnosti, nýbrž že je k protiprávnosti třeba určitá vyšší míra intenzity porušení.⁷⁸ Tím se tak i česká praxe vydává cestou teorie bagatelního porušení sportovních pravidel, která v okolních zemích hraje prim již několik desítek let.

5.2 Teorie bagatelního porušení sportovních pravidel

Teorie bagatelního porušení sportovních pravidel nabízí řešení nastolených otázek, které je mnohem blíže sportovní realitě. Její počátky nalezneme v Německu již v 70. letech minulého století a postupně ji převzala také rakouská nauka a judikatura. Její základ je tvořen dvěma rozhodnutími německého Spolkového soudního dvora z let 1974 a 1976,⁷⁹ jejichž závěry ovlivňují i současnou doktrínu a soudní praxi.⁸⁰

Zatímco teorie dodržení sportovního pravidla končí u nástupu odpovědnosti porušením sportovních pravidel a dále se nevydává, teorie bagatelního porušení otevírá možnost vyvinění se i v případě, že dojde k nepatrnému porušení sportovních pravidel. Odmítá rovnítko mezi porušením sportovního pravidla a protiprávností, když zároveň kritizuje stavění pravidel hry do role pravidel prevenčních (čímž ovšem nepopírá jejich důležitost při dovozování případné odpovědnosti). Ne každé porušení sportovních pravidel by totiž mělo mít za následek porušení prevenční povinnosti.⁸¹ Pokud se sportovec proviní proti pravidlům jen nepatrně a v mezích své sportovní disciplíny nebo v případě „nevyhnutelného porušení pravidel“, pak za následky zásadně neodpovídá.⁸²

Základ teorie vychází z faktu, že sportovec zapojující se do hry dobrovolně a vědomě podstupuje zvýšené riziko plynoucí z charakteru dané

---

⁷⁸ Závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2015 sp. zn. Cdo 493/2015.

⁷⁹ Rozhodnutí BGH ze dne 5.11.1974, sp. zn. VI ZR 100/73 a rozhodnutí BGH ze dne 10. 2. 1976, sp. zn. VI ZR 32/74.

⁸⁰ Králík. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*, s. 34.

⁸¹ Schaar, G. Wer haftet bei Sportunfällen? *Jusclub*. 2007, č. 1, s. 18.

⁸² Zeilner. *Sport und Recht*, s. 52.

aktivity. Sportovec je ve chvíli, kdy se do hry zapojuje, srozuměn s povahou daného sportu, obvyklým průběhem hry a riziky, která z ní plynou.

Vždy bude při posuzování protiprávnosti samozřejmě záležet na charakteru daného sportovního odvětví. Zejména pak je třeba rozlišovat sporty kontaktní,⁸³ při kterých dochází k fyzickému kontaktu sportovců a sporty paralelní,⁸⁴ kde se s fyzickým kontaktem nepočítá. Kontaktní sporty s sebou nesou zvýšené riziko zranění, které může být v určitých situacích považováno za nevyhnutelné.

Tohoto zvýšeného rizika jsou si všichni účastníci dané aktivity vědomi a dobrovolně se mu vystavují. Je jen těžko představitelné, že například hráč ledního hokeje, který nastupuje do svého prvního utkání, nikdy předtím žádné neviděl a není si vědom průběhu hry a možností případných zranění. Pokud tedy případné zranění nebude způsobeno jednáním zvyšujícím toto riziko, které hráč rozumně očekává a které spočívá v charakteru daného sportu, nemůže být jednání hodnoceno jako porušení práva (v našem případě prevenční povinnosti).⁸⁵ Obdobně podstatu teorie bagatelního porušení vystihuje také Schaar: „*Vzhledem k vysokému postavení sportu ve společnosti, představuje nebezpečí spojené s provozováním sportu přípustné riziko. To, zda chování způsobující zranění také zakládá odpovědnost, se vždy řídí pravidly platnými pro příslušný sport. Navíc chování, které způsobí zranění, ale nezvyšuje riziko spojené s daným sportem, není nezákonné, a proto nezakládá odpovědnost.*“⁸⁶ Tímto se fakticky upozaduje význam sportovních pravidel na úkor běžného průběhu hry, jelikož takové jednání, které nezvyšuje přijaté riziko může být v rozporu s pravidly hry.

Nutno však mít na paměti, že jedním z cílů sportovních pravidel je ochrana sportovce. Svůj význam tak v posuzování protiprávnosti nepochybně mají. Kdyby totiž obvyklý průběh hry zcela převážil nad sportovními pravidly, vedlo by to k nekontrolovatelně rostoucí agresivnímu chování, rozvoji nepřiměřeně tvrdé hry a brutality, která by nebyla trestána s odkazem na obvyklý průběh hry a podstoupení rozpoznatelného rizika. Za jednání po právu se tak budou považovat pouze lehká neboli bagatelní porušení sportovních pravidel, která jsou pro daný sport typická

---

⁸³ Typicky úpolové sporty, hokej, fotbal, basketbal...

⁸⁴ Např. plavání, atletika, skoky na lyžích...

⁸⁵ Závěry rozhodnutí OGH ze dne 24. 9. 1981 rozebrány v: Králík. *Právní odpovědnost ve sportu*, s. 68-69.

⁸⁶ Schaar. *Wer haftet bei Sportunfällen?*, s. 18.

a v podstatě nevyhnutelná. V každém konkrétním případě však bude nutné najít hranici onoho bagatelního porušení. Tedy, zda je jednání porušující pravidla hry jen lehkým porušením nezvyšujícím přípustné riziko, a bude tedy v souladu s prevenční povinností, či se jedná o hrubé porušení pravidel, které bude zároveň hodnoceno jako protiprávní. Půjde tak o hledání rovnováhy mezi přiměřenou tvrdostí hry a situací, kdy je sportovní boj doveden do neférovosti.

O vymezení toho, co lze považovat za bagatelní porušení se pokusil německý LAG Köln ve svém rozhodnutí ze dne 28. 6. 1984, sp. zn. 10 Sa 59/84. Dle jeho názoru jde o takové porušení, které je (1) založeno jednáním typickým pro daný typ sportu, tzn. herní situace, při kterých dojde k porušení, jež jsou pro příslušný sport typická a pravidelná, (2) takovýmto jednáním a herním situacím se vzhledem k charakteru sportu při běžném průběhu hry nelze vyhnout a (3) jde o situace typické tzv. záměnou rolí. Tedy daná herní situace by se klidně mohla odehrát přesně naopak a škůdce a poškozený by mohli mít opačné role.⁸⁷ Porušení sportovních pravidel splňující tyto vymezená kritéria pak bude považováno za bagatelní a jednání nebude hodnoceno jako protiprávní. Je ovšem nutné opět připomenout, že i při hodnocení škodného jednání z hlediska závažnosti porušení pravidel je nutno přihlídnout nejen k povaze daného sportu, ale také k úrovni a věku sportovců a kategorii daného utkání. Jednání, které by bylo považováno za bagatelní porušení např. při zápasu v rámci play-off v NHL může být v krajském přeboru hokejistek do 18 let považováno za protiprávní.

Kolem sportovních pravidel se tak vytváří jakési pásmo (či šedá zóna), ve kterém jednání není protiprávní, ačkoliv je v rozporu se sportovními pravidly. Toto porušení však musí být vzhledem ke sportovním pravidlům bagatelní. Taková porušení, která jsou nebezpečná a vymykají se běžnému výkonu daného sportu a nelze je rozumně očekávat, resp. nelze po sportovcích požadovat, aby riziko plynoucí z takovýchto jednání podstupovali, jsou pak kvalifikována jako protiprávní, jelikož vyvádí sportovní boj do neférovosti a jsou za hranicí prevenční povinnosti. Pokud tedy dojde ke zranění nebo k újmě na majetku takovýmto jednáním, je určitě nasnadě zabývat se aplikací civilní odpovědnosti na daný skutek a případnou náhradou škody.

---

⁸⁷ Králík. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*, s. 74.

5.2.1 Teorie bagatelního porušení v české právní teorii a rozhodovací praxi

V české právní teorii s myšlenkou vyvinění sportovce při obvyklých, pravidelných a pro daný sport esenciálních porušení sportovních norem polemizoval ve své disertační práci JUDr. Sup.⁸⁸ Pracoval při tom zejména s institutem svolení poškozeného, kdy sportovec vstupující do hry akceptuje takováto pravidelná a nezávažná porušení pravidel. Přidal k této skutečnosti ovšem další podmínku, a to, že dané porušení pravidel povede pouze k bagatelnímu, a hlavně vratnému poškození zdraví sportovce. K závažnému a nevratnému poškození zdraví dle Supa dává sportovec svou účastí na hře souhlas pouze v případě jednání v souladu s pravidly dané hry. Dle Supa je tedy možné, aby jednání porušující pravidla nebylo hodnoceno jako protiprávní, ovšem pouze pokud vedlo jen k bagatelnímu a vratnému poškození zdraví.⁸⁹ Určení protiprávnosti jednání tak ve svém důsledku podřizuje rozsahu a závažnosti vzniklých následků. Tato teze je dle našeho názoru neaplikovatelná na sportovní praxi, jelikož škůdce při jednání, které je nezávažným a pravidelným porušením pravidel (např. skluz ve fotbale), nemůže konkrétní následky a jejich závažnost v dané chvíli předvídat a nelze to po něm ani rozumně požadovat. Jednak je zde potřeba brát v úvahu charakter kontaktních sportů, kde se sportovci rozhodují ve zlomcích sekund a porušení pravidel se v některých situacích nelze vyhnout, zároveň pak závažnost vzniklých následků může pramenit z osobních poměrů poškozeného, které faulující hráč rovněž nemohl předvídat. Podmínění protiprávnosti rozsahem vzniklé újmy navíc odmítl i Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015, které bude rozebráno níže.

Jak již bylo zmíněno, cestou teorie bagatelního porušení sportovního pravidla, tak jak jej chápe německá a rakouská nauka, se v posledních letech vydala rovněž česká soudní praxe, která dlouhou dobu lpěla na závěrech rozhodnutí R 16/1980 a teorii dodržení sportovního pravidla. Přelomovým byl v tomto ohledu právě rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015, který překonal dosavadní judikaturu a stanovil nový trend rozhodování sporů o náhradu škody vzniklou při sportovní činnosti.

Ze skutkového hlediska se jednalo o amatérského hráče fotbalu, kterému v soutěžním zápase protihráč skluzem, který byl v rozporu

---

⁸⁸ Sup. *Odpovědnost za škodu způsobenou sportovní činností*, s. 154-156.

⁸⁹ Tamtéž.

s pravidly hry, způsobil mnohačetné zlomeniny dolní končetiny. Nejvyšší soud dovodil, že skluz nebyl použit s úmyslem zranit, ani se nejednalo o surovou či brutální hru. Rovněž zdůraznil, že každý, kdo se fotbalové hry účastní, si musí být vědom zvýšeného rizika zranění, které z ní jako z kontaktního sportu plyne, a obvyklou míru tohoto rizika vědomě akceptuje. Excesem pak dle Nejvyššího soudu není každé porušení pravidel, ale jen takové jednání, které zjevně vybočuje z běžného způsobu hry a nemá s ní nic společného. Rozhodnutí bylo publikováno s následující právní větou: „K tomu, aby porušení pravidel sportovní hry vedoucí ke škodě na zdraví mohlo být považováno za porušení prevenční povinnosti ve smyslu § 415 OZ, musí mít určitou vyšší intenzitu, tedy musí podstatným způsobem vybočovat z běžného způsobu hry.“ Pokud jde o posouzení intenzity porušení pravidel, vyjádřil se Nejvyšší soud takto: „Pro posouzení intenzity porušení pravidel nemůže být rozhodujícím hlediskem závažnost následků, které nic nevypovídají o tom, jakou povahu mělo porušení pravidel a za jakých okolností k němu došlo. Stejně tak nemůže být závažnost následků důkazem o brutalitě zákroku“.⁹⁰

Zmíněné rozhodnutí tak opustilo teorii dodržení sportovního pravidla a následuje evropské vývojové trendy. V souladu s teorií bagatelního porušení dovozuje, že za protiprávní z hlediska prevenční povinnosti, lze považovat jen porušení pravidel vyšší intenzity, kterou je třeba posuzovat vždy vzhledem ke konkrétním případům a charakteru daného sportu. Odmítá pak podřizovat určení protiprávnosti závažnosti následků a rozsahu škody, která jednáním vznikla. Tento korektiv dosavadní praxe, který Nejvyšší soud v rozhodnutí přináší, tak pomáhá sportovcům soustředit se výhradně na samotný sportovní výkon a neobávat se, že každé porušení pravidel, kterým způsobí újmu, může mít automaticky dohru v rámci civilního řízení před soudem.⁹¹

Byť je přístup Nejvyššího soudu pokrokový a posouvá českou právní praxi blíže sportovní realitě a obecně přijímanému evropskému názoru, je některými autory kritizován a označován za neaplikovatelný ve světle NOZ. Jedním z takových kritiků je JUDr. Lisse, který hodnotí závěry jako příliš restriktivní, jelikož při postihování pouze jednání vybočujících z běžného způsobu hry je z dosahu § 2900 NOZ vyloučeno příliš mnoho škodlivých porušení a není reflektována závažnost způsobených následků těmito nepodstatnými porušeními. Lisse se tak domnívá, že cesta

---

⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. Cdo 493/2015.

⁹¹ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 230.

nastavená tímto rozhodnutím není správná, jelikož vyjímá odpovědnost za porušení sportovních pravidel mimo dosah prevenční klauzule a umožňuje postihovat výlučně excesivní jednání.⁹² Lze souhlasit s Lisseho názorem, že nastavením tohoto standardu posuzování protiprávnosti nebudou moci být postihována taková nedbalostní porušení, která vedla k fatální újmě, a poškozený se tak náhrady nedomůže ani v případě vážných následků. I přesto však dle našeho názoru takto nastavený trend lépe reflektuje sportovní realitu a fakt, že sportovec se do hry zapojuje dobrovolně a s vědomím obvyklého průběhu hry a možných rizik zranění. Z nedbalostního či bagatelního porušení pravidel vznikají fatální zranění a škody spíše výjimečně a většinou v praxi nejsou způsobeny výhradně jednáním škůdce, nýbrž současnou neopatrností či tvrdostí hry samotného poškozeného nebo jsou prohloubena jeho zdravotním stavem či nedoléčeným zraněním v době sportovního zápolení.

Lisse rovněž upozorňuje na neaplikovatelnost závěrů rozhodnutí na vztahy vzniklé za účinnosti NOZ. Činí tak s odkazem na institut převzetí rizika oběti zakotvený v § 2899 NOZ. Z něj vyplývá, že převzetí rizika oběti ze strany sportovce nemůže samo o sobě vyloučit odpovědnost škůdce, přičemž dané ustanovení by se mělo vztahovat na každé porušení povinnosti, a nikoliv jen na excesivní jednání škůdce.⁹³ Zmíněný institut se však vztahuje primárně na přijetí nebezpečí oběti jako podstoupení rizika za účelem odvrácení jiného nebezpečí⁹⁴ a má tyto osoby chránit před argumentací škůdce směřující ke spolupřičitatelnosti újmy poškozenému.⁹⁵ Ustanovení § 2899 NOZ tak řeší odlišný problém od dobrovolného podstoupení rizika, které přijímají sportovci při sportovním klání.⁹⁶

Závěry zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu navíc potvrdil i Ústavní soud v usnesení ze dne 19. 12. 2017, sp. zn. III. ÚS 2357/15-1 a velice rychle si je osvojila i následná rozhodovací praxe. Jedním z takových rozhodnutí je například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2017, sp. zn. 25 Cdo 4511/2016, ve kterém šlo o automobilového závodníka,

---

⁹² Tamtéž, s. 238-239.

⁹³ Tamtéž, s. 238-239.

⁹⁴ Např. když matka vběhne do hořícího domu pro své dítě.

⁹⁵ Meler, F. In: Melzer, Tégel a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 72.

⁹⁶ K tomu více viz Melzer, F. In: Melzer, Tégel a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 73.

jenž vyjel z trati a zranil diváky. Nejvyšší soud zde odkazuje na rozhodnutí z roku 2015 s tím, že porušení pravidel musí dosáhnout určité intenzity: „*Za dané konkrétní situace byl způsob jízdy žalovaného a jeho reakce či spíše nereakce na vyjetí z trati natolik nestandardní a neadekvátní, že toto jednání dosáhlo vyšší intenzity odůvodňující závěr, že došlo k porušení obecné prevenční povinnosti ve smyslu § 415 obč. zák.*“⁹⁷ Argumentaci o nemožnosti posuzování intenzity porušení pravidel na základě závažnosti následků si vzal za své Nejvyšší soud i při posuzování trestní věci v případě odpovědnosti amatérského fotbalisty, který skluzem způsobil protihráči zlomeninu dolní končetiny. Rozhodnutí bylo publikováno s následující právní větou: „*Trestní sankce při úrazech v rámci sportovní hry přichází v úvahu v závažnějších případech zavinění z nedbalosti, při nepřiměřenosti zákroku vzhledem k dané herní situaci, použití nepřiměřené síly, která nebyla potřebná k zákroku. Pro posouzení intenzity porušení pravidel nemůže být rozhodujícím hlediskem závažnost následků, které nic nevypovídají o tom, jakou povahu (závažnost, neobvyklost, míra zavinění) mělo porušení pravidel a za jakých okolností k němu došlo. Stejně tak nemůže být závažnost následků bez dalšího dokladem o brutalitě zákroku (k vážnému zranění může dojít i v důsledku hry, která je zcela v souladu s pravidly). Excesem rovněž není každé porušení pravidel, nýbrž takové jednání, které zjevně vybočuje z běžného způsobu hry či nemá s hrou nic společného.*“⁹⁸

5.3 Aplikace na amatérské sportovce

Jedním z hlavních problémů, který nastává v případě neorganizované amatérské sportovní činnosti, je vymezení obsahu vzájemné shody na pravidlech dané hry. Těchto pravidel by si měli být všichni přítomni vědomi a měla by na nich panovat jednoznačná shoda. Všichni zúčastnění by si tak měli uvědomovat, co se může v rámci dané aktivity odehrávat, co mohou od ostatních hráčů očekávat a jaká rizika tím podstupují. Excesivní jednání vybočující z této shody a důvodného očekávání ostatních pak může být hodnoceno jako protiprávní. Vzájemná shoda na pravidlech zde totiž stanovila standard prevenční povinnosti a míru rizika, kterou hráči dobrovolně podstoupili.

---

⁹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2017, sp. zn. 25 Cdo 4511/2016.

⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016.

V případě odpovědnosti amatérských sportovců a teorie bagatelního porušení je významné rozhodnutí OLG Saarbrücken ze dne 2. 8. 2010, sp. zn. 5 U 492/09, které základní princip bagatelního porušení sportovního pravidla přeneslo rovněž na přátelská utkání amatérských sportovců. Konkrétně se jednalo o přátelské fotbalové utkání kategorie „starých pánů“.⁹⁹ Při rozhodování soud zdůraznil, že podmínkou pro posuzování protiprávnosti jednání je rozpor s dohodnutými pravidly hry. Vzhledem k charakteru soutěžního boje, dynamice a nutnosti rychlého rozhodování během samotné hry i amatérský sportovec dobrovolně přijímá rizika zranění při hře, a to jak v případě dodržení pravidel, tak v případě lehce či středně nedbalostního porušení těchto pravidel. Aby tak mohla být založena odpovědnost škůdce, musí být prokázáno úmyslné či hrubě nedbalé porušení řádné obezřetnosti v dané situaci. Při lehké či střední nedbalosti je dle soudu odpovědnost zásadně vyloučena a úmysl či hrubou nedbalost musí prokázat poškozený. Pokud by důkazní břemeno leželo na škůdci, bránilo by to hráčům v útocích na míč, což je jejich hlavním úkolem a podstatou hry.¹⁰⁰ Tyto závěry typické pro profesionální organizovaný sport tak soud aplikoval rovněž na amatérské zápasy bez zajišťující organizace.

Ve světle zmíněného rozhodnutí lze tedy předpokládat, že součástí dohodnutých pravidel účastníků se sportovců je také dobrovolné podstoupení rizika plynoucího z jednání proti dohodnutým pravidlům, které je však bagatelním a nedbalostním porušením pravidel a pramení z charakteru sportovního zápalu. Pokud by tedy došlo ke zranění, či způsobení škody takovýmto jednáním, nepůjde o porušení právní povinnosti a škůdce nebude povinen k náhradě způsobené újmy.

Problém, který ovšem v případě posuzování těchto situací v rámci soudního řízení může nastat, je prokázání obsahu dohodnutých pravidel a z toho pramenící jejich bagatelní či hrubé porušení. Pravidla v praxi v mnoha situacích mohou být dohodnuta pouze ústně, či dokonce konkludentně, a výpovědi jednotlivých účastníků se tak mohou značně lišit. Důkazní břemeno ohledně obsahu pravidel pak ponese poškozený sportovec, jehož úkolem v soudím sporu mimo jiné bude přesvědčit soud, že jednání škůdce bylo hrubým porušením jimi dohodnutých pravidel. V případě, že žalobce toto důkazní břemeno neunes, nebude splněna protiprávnost jednání jako předpoklad odpovědnosti žalovaného a pro

---

⁹⁹ Králík. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*, s. 76.

¹⁰⁰ OLG Saarbrücken ze dne 2.8. 2010, sp. zn. 5 U 492/09.

poškozeného sportovce tak bude těžší domoci se náhrady způsobené újmy.

Tento fakt má značný dopad do sportovní praxe. Při sportovních utkáních, která představují volnočasovou rekreační aktivitu si amatérští sportovci většinou pravidla hry dohodnou jen rámcově s tím, že je v průběhu hry dále dotvářejí a přizpůsobují dle potřeby. Časté také je, že hráči se dohodnou na hře dle obecně přijímaných pravidel sportovní organizace (např. FIFA) ovšem s malými rozdíly či modifikacemi.¹⁰¹ Zpravidla tak nedbají na výslovný a informovaný souhlas hráčů s jejich konkrétním zněním před začátkem hry. Ve svém důsledku však tento fakt může v případě zranění znemožnit zraněnému hráči domoci se náhrady vzniklé újmy před civilními soudy. Je tedy v zájmu samotných amatérských sportovců, aby si i při příležitostném a přátelském utkání předem jasně upravili pravidla hry tak, aby si všichni hráči byli jednoznačně vědomi jejich obsahu. Nevznášíme tu však požadavek na písemné ujednání či informované souhlasy mezi hráči. Byť by písemnost v případném sporu ulehčila posuzování protiprávnosti jednání, resp. intenzitu porušení pravidel, jednalo by se o přílišný formalismus, který by mohl případné účastníky sportovní aktivity od jejich zapojení se odradit. Forma souhlasu hráčů se zněním pravidel tak může být nadále ústní či konkludentní, je však třeba zajistit, aby si všichni zúčastnění byli konkrétních pravidel vědomi a vnímali stejně jejich obsah a výklad. Jako ideální se tak jeví před začátkem utkání pravidla nahlas za účasti všech hráčů zopakovat, příp. si odpovědět na nejasnosti ohledně jejich aplikace. V takovém případě je pak pravděpodobné, že všichni hráči budou obsah pravidel vnímat stejně, což se projeví i v jejich výpovědích v případném soudním sporu a bude tak jednodušší prokázat jejich hrubé porušení.

---

¹⁰¹ Tyto malé rozdíly by měli spočívat např. v neaplikaci pravidel o ofsidu, nikoliv však v možnosti nepřiměřeně agresivní či nebezpečné hry a akceptaci takto způsobených zranění.

6 Aktivní a pasivní legitimace

Právní teorií ani praxí nezodpovězená otázka je postavení škůdce a poškozeného sportovce v případném soudním sporu, resp. které subjekty mají v řízení o vymáhání náhrady škody aktivní a pasivní legitimaci.

V případech odpovědnosti amatérských sportovců nebude činit příznání aktivní a pasivní legitimace větší problémy. Jelikož sportovci nejsou vázáni žádnou profesionální smlouvou a jejich hra nebyla oficiálně organizována a zaštiťována sportovními organizacemi ve formě klubů či svazů, bude se poškozený sportovec v roli žalobce domáhat náhrady újmy přímo na tom, kdo mu zranění způsobil, tedy na škůdci. Méně jednoznačná ovšem bude situace u profesionálních sportovců. Ti ve sportovním klání na základě členství či profesionální sportovní smlouvy reprezentují svůj klub (popř. sportovní svaz, půjde-li o reprezentační akci). Účastníkem soutěže, turnaje či ligy pak často nejsou sami sportovci, nýbrž sportovní kluby, které prostřednictvím svých hráčů jednájí.

Lisse ve své publikaci představuje řešení, které se zakládá na skutečnosti, že sportovec vykonávající sportovní činnost jako reprezentant svého klubu (se kterým má typicky podepsanou sportovní smlouvu) je z pohledu právního řádu v postavení pomocníka ve smyslu ustanovení § 2914 NOZ, popř. zaměstnance, pokud je vázán smlouvou pracovní. Sportovní klub tak použije své hráče jako pomocníky k výkonu své činnosti v rámci sportovní soutěže, které se účastní. Jednotliví hráči tak nejsou účastníky soutěže a pouze vykonávají činnost sportovního klubu.¹⁰² Na základě § 2914 NOZ, který nedělá rozdíl mezi zaměstnancem a pomocníkem, tak bude za škodu způsobenou protihráči odpovědný sportovní klub škůdce jako osoba, která k výkonu své činnosti pomocníka použila. Pokud jde pak o odpovědnost samotného sportovce jako škůdce, dle Lisseho by měl, s odkazem na kogentnost věty první § 2914 NOZ, odpovídat pouze regreselem vůči svému sportovnímu klubu a pasivně legitimovaný by měl být výlučně klub.¹⁰³ Ustanovení § 2914 NOZ ale obecně vlastní odpovědnost pomocníka nevylučuje (byť to kontroverzní rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2021 sp. zn. 25 Cdo 1029/2021 u zaměstnanců popírá). Rovněž komentářová literatura připouští přímou odpovědnost pomocníka s tím, že pluralita subjektů by se řešila dle

---

¹⁰² Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 242 a násl.

¹⁰³ Tamtéž.

§ 2915 a násl. NOZ.¹⁰⁴ V tomto světle tak považujeme Lisseho úvahy o výlučné pasivní legitimaci klubu za nepřesvědčivé a domníváme se, že hráč, který způsobil újmu, může odpovídat rovněž sám vedle klubu, jenž při způsobení újmy reprezentoval. Je také třeba mít na paměti, že pokud bude hráč vázán pracovní smlouvou, bude v případě nedbalosti jeho odpovědnost vůči zaměstnavateli limitována pouze do výše čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku.¹⁰⁵

Pokud jde o legitimaci aktivní, a tedy poškozeného, jde Lisse cestou obdobných úvah. Aktivně legitimovaný je k podání žaloby o náhradu škody osoba nesoucí hmotněprávní nárok. Ten v našem případě bude vyplývat ze zákona a bude náležet poškozenému, kterým může být jak samotný sportovec, tak klub, jež reprezentuje. Pokud bude hráč v postavení zaměstnance, bude za škodu, která mu vznikla odpovídat jeho klub jako jeho zaměstnavatel. Ten následně může vymáhat nárok vůči třetímu subjektu, kterým bude klub škůdce. Obdobná bude i situace, kdy hráč nebude zaměstnancem, ale jiným pomocníkem ve smyslu § 2914 NOZ. Sportovní klub může být navíc sám poškozen, pokud v důsledku újmy na zdraví a následné rekonvalescence nebude sportovec schopný plnit závazky vůči klubu. Aktivní legitimace je tak dle Lisseho rovněž na straně sportovní organizace (klubu), jakožto osoby, která použila sportovce jako nesamostatného pomocníka k výkonu činnosti, při níž došlo k jednání, jehož následkem bylo způsobení škody tomuto sportovci.¹⁰⁶

Pro podřazení do kategorie nesamostatného pomocníka ve světle § 2914 NOZ je vyžadováno, aby osoba vykonávající činnost za použití pomocníků (v našem případě sportovní klub) byla v pozici, kdy může danou činnost jednajícím odejmout, omezit či regulovat.¹⁰⁷ Tuto pravomoc sportovní klub vůči svým hráčům zpravidla má, jelikož je to právě klub, kdo rozhoduje, kteří hráči a v jakém rozsahu se do zápasů zapojí. Předpoklad vnitřní souvislosti ve formě výkonu činnosti pro konkrétní osobu zde také nečiní problémy, jelikož je vždy jasné, za jaký klub daný hráč nastupuje. Rozhodující je pak faktické podléhání pomocníků příkazům dané osoby, bez ohledu na to, zda je založeno nějakým právním

¹⁰⁴ Melzer, F. In: Melzer, Tégel a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 368 a násl.

¹⁰⁵ § 257 odst. 2 zákoníku práce

¹⁰⁶ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 242 a násl.

¹⁰⁷ Melzer, F. In: Melzer, Tégel a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 355 a násl.

jednáním či je toto jednání neplatné.¹⁰⁸ Nemělo by tak být rozhodné, z jakého právního důvodu plyne pro sportovce role pomocníka a zda hráči vykonávají svoji činnost pro klub na základě profesionální smlouvy a za odměnu. Aktivně i pasivně legitimován by tak měl být sportovní klub, jak v případě hráčů, kteří jsou zaměstnanci, OSVČ hrající na základě smlouvy, tak i v případě „pouhých“ členů, kteří v zápase vykonávají činnost klubu účastnícího se soutěže.¹⁰⁹

Kromě nesamostatného pomocníka, který fakticky podléhá regulaci a příkazům a za jehož jednání nadřízený odpovídá, stanovuje § 2914 NOZ ve své druhé větě institut pomocníka samostatného. Tím je osoba, která se zavázala k vykonání dané činnosti samostatně. Není tedy zde dán požadavek na podřízenost. Tato osoba se pak dle fikce v § 2914 NOZ za pomocníka nepovažuje a principál (v našem případě sportovní klub) za její jednání odpovědný nebude. Pokud ovšem klub pochybil při výběru pomocníka, či na něj dostatečně při výkonu činnosti nedohlížel, bude odpovědný za splnění jeho povinnosti k náhradě škody.¹¹⁰ Institut nesamostatného pomocníka však ve sportovním prostředí spíše nevyužijeme. Jak již bylo popsáno výše, výkon hráčů a jejich zapojení do utkání je závislý na rozhodnutí jejich klubu, který je v postavení principála a svoji činnost vykonávají jeho jménem.

Nutno ovšem zdůraznit, že otázky aktivní a pasivní legitimace sportovních klubů se v české judikatuře prozatím neobjevují a o jejich řešení tak můžeme polemizovat pouze v teoretické rovině.

Výše nastíněné řešení, které Lisse přináší, je ovšem dle našeho názoru aplikovatelné pouze na oblast kolektivních sportů, navíc jen ve formě organizovaných soutěží. V individuálních sportech mohou sportovci rovněž vykonávat činnost na základě profesionálních smluv, ale jednotlivých soutěží se účastní přímo oni jako jednotlivci. Většinou sice musí v rámci soutěže sportovec startovat pod hlavičkou některého z klubů, závodí ovšem sám za sebe a jeho výkon není výkonem klubu. Na příklad u nejvyšší fotbalové soutěže se ligy účastní jednotlivé kluby, které si samy rozhodují, které hráče, do kterého zápasu nasadí. Vítězství se pak přičte k dobru danému klubu, a nikoliv jednotlivým fotbalistům,

---

¹⁰⁸ Melzer, F. In: Melzer, Tégel a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 355 a násl.

¹⁰⁹ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 246.

¹¹⁰ Melzer, F. In: Melzer, Tégel a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*, s. 360 a násl.

kteří se do zápasu zapojili. Naproti tomu stojí individuální sportovec, například plavec, který je sice na závod přihlášen svým klubem, nicméně jím zaplavaný čas, popř. vítězství se přičítá pouze jemu, a i v případě změny klubové příslušnosti, se stále jedná o jeho osobní výsledky a rekordy. Nejedná se tak o osobu, která by vykonávala činnost sportovního klubu jako nesamostatný pomocník, jelikož sportovní klub v daném závodě či soutěži nijak činný není.¹¹¹ Nabízí se zde však úvaha nad podřazení individuálního sportovce pod pomocníka samostatného, který vystupuje sám, a za kterého sportovní klub v zásadě neodpovídá. Byl to totiž sportovní klub, kdo daného sportovce na závody přihlásil a vybral tak, kdo jej bude reprezentovat. Dle našeho názoru se však na individuální sportovce Lisseho model dá aplikovat stěží a aktivně i pasivně legitimování by v těchto případech měli být sami sportovci. Stejná bude situace u amatérských sportovců, jejichž zápolení není zaštiťováno žádnými sportovními organizacemi ve formě klubů či svazů. Tito sportovci nemohou plnit roli pomocníků, jelikož zde není autorita, jejíž činnost by přeneseně vykonávali.

Vzhledem k tomu, že většina soudních sporů o náhradu vzniklé újmy ze sportovní činnosti, jsou spory amatérů vzniklé z volnočasové aktivity, bude v praxi většinou na straně žalobce stát poškozený sportovec a na straně žalovaného sportovec, který škodu způsobil. K řešení, které navrhuje Lisse by pak bylo teoreticky možné přistoupit v případě profesionálních hráčů kolektivních her.

---

¹¹¹ Výjimkou by mohly být týmové závody či štafetové disciplíny v individuálních sportech, ve kterých spolu poměřují síly jednotlivé kluby a je na nich, koho do konkrétního závodu nominují. V těchto případech pak opět můžeme uvažovat o postavení sportovců jako nesamostatných pomocníků dle § 2914 NOZ.

7 Závěr

Právní odpovědnost sportovců za způsobenou újmu je otázkou, s jejímž řešením se v české právní praxi příliš často nesetkáváme. Judikatura čítá jednotky, maximálně desítky případů a ani právní doktrína není k této problematice příliš rozsáhlá. Jedná se však o problematiku co do sportovní praxe významnou, jelikož sportovní zápolení, ať už na jakékoli úrovni, je činností vysoce rizikovou. Zejména pokud jde o tzv. kontaktní sporty, jejichž nedílnou součástí je fyzický kontakt soupeřících sportovců, kde je újma na zdraví běžným jevem.

Právě sportovní úrazy jsou nejčastějším negativním následkem, který si sportovci ze hry odnáší a který může mít fatální dopady i do dalšího civilního života. Kromě újmy na zdraví však často v průběhu hry dochází rovněž ke škodě na sportovním vybavení či příslušenství, jejichž cena se může šplhat až do jednotek miliónů korun. Právě odpovědnost sportovců, kteří tyto následky svým jednáním ve hře způsobili, a jejich povinnost k náhradě vzniklé újmy je otázkou, která může být předmětem řízení před civilními soudy. V praxi jsou pak převážně řešeny spory amatérských sportovců o náhradu újmy na zdraví vzniklé při výkonu sportovní činnosti jako neorganizované volnočasové aktivity. Typickým a nejčastějším sporem jsou spory o nároky na náhradu újmy na zdraví ve formě zlomeniny dolní končetiny, ke které došlo tzv. skluzem při fotbalovém utkání amatérských či bývalých hráčů. Profesionální sportovci náhradu vzniklé újmy v civilním řízení zpravidla nevymáhají, a to především z důvodu jimi uzavřených pojistných smluv, zdarma poskytovaného sportovního vybavení či dostatečně vysoké odměny ze strany klubu, která je jim poskytována i v době zdravotní indispozice.

Za újmu na zdraví či na majetku způsobenou ostatním hráčům na hřišti odpovídá sportovec převážně deliktně, tedy za porušení zákonné povinnosti. Smluvní odpovědnost přichází do úvahy u vrcholových sportovců vázaných profesionální smlouvou, kteří budou za její porušení odpovídat převážně klubu, jako druhé smluvní straně, případně třetím osobám ve smyslu § 2913 odst. 1 NOZ. Vedle deliktní a smluvní odpovědnosti se na sportovce při výkonu jeho činnosti vztahuje rovněž odpovědnost tzv. disciplinární, kterou je však třeba chápat s přihlédnutím k charakteru sportovního prostředí odlišně od disciplinární odpovědnosti lékařů či advokátů. Disciplinární odpovědnost se vztahuje na porušení sportovních norem a je sankcionována disciplinárními orgány v rámci

struktury sportovních organizací. Disciplinární odpovědnost není odpovědností právní a může tak působit vedle odpovědnosti smluvní či delikt ní. Sportovec v případě porušení sportovních norem tak může být potrestán jednak v rámci sportovního prostředí, např. vyloučením, suspendací či peněžitou pokutou, a zároveň může být rozhodnutím soudu povinen k náhradě způsobené újmy, porušil-li svým jednáním rovněž zákonnou či smluvní povinnost.¹¹²

Delikt ní odpovědnost vztahující se na újmu na zdraví a škodu na majetku způsobenou ostatním hráčům na hřišti se bude posuzovat optikou porušení prevenční povinnosti ve smyslu § 2900 NOZ. Okolnosti případu a zvyklosti soukromého života je pak třeba vždy posuzovat podle konkrétního případu a brát zřetel na charakter konkrétního sportu, úroveň a věk účastníků se sportovců či dohodnuté modifikace sportovních pravidel. Právě sportovní pravidla budou hrát v posuzování odpovědnosti důležitou roli. Protiprávnost, tedy rozpor se zákonnou prevenční povinností, je klíčovým předpokladem pro dovození odpovědnosti sportovce. Další předpoklady, resp. jejich naplnění či určení, totiž nebude, vzhledem k rozsáhlému používání kamer a techniky při sportovních utkáních, v případném soudním sporu činit větší obtíže.

Ještě do nedávna stála česká judikatorní praxe při určování protiprávnosti jednání sportovců na teorii dodržení sportovního pravidla. Základ této teorie položilo rozhodnutí R 16/1980, jehož závěry postavily rovnítko mezi porušení sportovních norem, resp. pravidel hry, a porušení zákonné prevenční povinnosti.¹¹³ Na závěrech tohoto rozhodnutí česká soudní praxe po desetiletí dovozovala odpovědnost sportovců v případě, že újmu svému protihráči způsobili jednáním, které bylo v rozporu s pravidly dané hry. Tyto závěry a úvahy by však nemohly obstát v dnešní sportovní realitě, pokud by každé porušení pravidel a každý faul mohl mít dohru v řízení před soudy a mohl vést k povinnosti nahradit vzniklou újmu. Je totiž zřejmé, že vzhledem k charakteru sportu a rychlosti zejména kolektivních kontaktních her se v některých situacích porušení pravidel prakticky nelze vyhnout. Rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015 byla však teorie dodržení sportovního pravidla překonána a česká soudní praxe se vydala ve

---

¹¹² Viz Prusákův model delikt ního jednání ve sportu v Prusák, J. *Šport a právo: Úvod do dejín, teorie a praxe právnej zodpovednosti v športe*. Bratislava: Šport, 1985, s. 160 a násl.

¹¹³ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 1978, sp. zn. 10 Co 190/76.

stopách praxe německé a rakouské, která již od 70. let minulého století stojí na teorii bagatelního porušení. V souladu s teorií bagatelního porušení sportovního pravidla Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí dovedl, že ne každé porušení pravidel je rovněž porušením prevenční povinnosti. Za protiprávní se tak považuje pouze porušení pravidel vyšší intenzity, které vybočuje z běžného způsobu hry.¹¹⁴ Tyto závěry vychází z předpokladu, že sportovec dobrovolně se zapojující do sportovní aktivity si je vědom běžného průběhu dané hry, případných rizik z ní plynoucích a tyto dobrovolně akceptuje. Bagatelní porušení pravidel hry, které je v souladu s charakterem dané sportovní disciplíny a které povede k újmě na zdraví či na majetku jiného sportovce, je tak stále v souladu s prevenční povinností a sportovec za danou újmu není odpovědný. Tyto závěry Nejvyššího soudu byly rovněž potvrzeny usnesením Ústavního soudu¹¹⁵ a přijaty rozhodovací praxí rovněž. Problémem zůstává, že zatím žádné soudní rozhodnutí neaplikovalo tyto závěry a úvahy ve světle NOZ, nýbrž na všechny doposud publikované případy civilní odpovědnosti sportovců se vztahovala předchozí právní úprava občanského zákoníku. Na to, jak tato, dle našeho názoru správná, argumentace ob stojí při aplikaci NOZ si tak budeme muset ještě počkat.

Otázkou nevyřešenou vůbec pak zůstává aktivní a pasivní legitimace v případě odpovědnosti sportovců. Nejčastěji proti sobě v soudním sporu stojí poškozený sportovec žalující hráče, jenž mu způsobil újmu. U organizovaného sportu ovšem připadá do úvahy jak aktivní, tak pasivní legitimace sportovních klubů, a to buď ve formě zaměstnavatelů sportovců či principálů ve smyslu § 2914 NOZ, jak ve své koncepci navrhuje Lisse.¹¹⁶ Lisseho konstrukce je však dle našeho názoru aplikovatelná spíše jen na kolektivní sporty na vyšší úrovni. Vzhledem k četnosti soudních rozhodnutí a faktu, že převážně se náhrady újmy před soudy domáhají amatérští sportovci, může zodpovězení otázky aktivní a pasivní legitimace ze strany soudní praxe trvat i několik let.

Podmínky odpovědnosti sportovců za újmu způsobenou jejich výkonem na hřišti jsou zejména v amatérském sportu významnou otázkou. Problémem ovšem je, že většina sportovců zapojujících se do sportovního utkání si případnou odpovědnost neuvědomuje a začíná o ní přemýšlet až v momentě, kdy během hry dojde k fatálnímu zranění či

---

¹¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015.

¹¹⁵ Usnesení ze dne 19. 12. 2017, sp. zn. III. ÚS 2357/15-1.

¹¹⁶ Lisse. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*, s. 242 a násl.

dlouhodobým následkům. Důležitým faktorem je pak shoda a obsah dohodnutých pravidel konkrétní hry, která si ovšem amatérští hráči často dohodnou nejasně, s odkazem na pravidla jiná, či je upravují během hry. V následném soudním sporu pak vinou rozdílných výpovědí o obsahu pravidel může dojít k problému s určením intenzity jejich porušení o dovození protiprávnosti jednání. To může zhatit úspěch poškozeného na náhradu utrpěné újmy. Proto je důležité, aby si zejména amatérští sportovci byli vědomi možnosti odpovědnosti v případě, že faulem někomu způsobí újmu a jak důležité je si jednoznačně vymezit pravidla konkrétní hry. Na soudu pak je, aby odpovědnost a rozpor se zákonnou prevenční povinností vždy posuzoval s přihlédnutím ke konkrétnímu případu, druhu sportu, úrovni a zkušenosti hráčů, jejich věku, jakož i podmínkám ze kterých se dané utkání uskutečnilo.

Použité zdroje

1. Grayson, E. The Historical Development of Sports and Law. *Sport and the Law Journal*. 2011, č. 19, s. 61-66.
2. Hulmák, M. a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. Praha: C. H. Beck, 2014.
3. Králík, M. *Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016.
4. Králík, M. Právní odpovědnost ve sportu. In: Kuklík, J.(eds.) *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 61-86.
5. Kubíček, J. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sportovních studií, 2012.
6. Kučera, V. Specifické smluvní vztahy ve sportovním právu. In: Kuklík, J.(eds.) *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 145-153.
7. Lisse, L. *Sportovní právo. Rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. Praha: C.H. Beck, 2020.
8. Melzer, F., Tégl, P. a kolektiv. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081*. Praha: Leges, 2018.
9. Prusák, J. *Šport a právo: Úvod do dejín, teorie a praxe právnej zodpovednosti v športe*. Bratislava: Šport, 1985.
10. Schaar, G. Wer haftet bei Sportunfällen? *Jusclub*. 2007, č. 1, s.18.
11. Sup, M. *Odpovědnost za škodu způsobenou sportovní činností*. 2009, disertační práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta.
12. Sup, M. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. In: Kuklík, J.(eds.) *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 37-60.
13. Švestka, Dvořák, Fiala a kol. *Občanský zákoník – komentář. Svazek VI. § 2521-3081*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021.
14. Zeilner, F. *Sport und Recht*. Frankfurt am Main: Lang, 2003.